

19 11 37
ŽENSKI LIST

V I G R E D

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 3519. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. Za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Masarykova c., 12.

V S E B I N A :

Dan mrtvih (P. Bobnar). — Na božji vrt (Mira Toff-Hibšer). — Misi-joni in krščanska dobrotelost (Dr. Miriam Zalaznik). — Pridiga grobov (Podšmarnogorski). — Čaša mladosti (Marica). — Žalujoča mati (Ivan Podgornik). — Sestra Dragica († Tilka Lamprecht). — Verine prve sanje (C. Vonjavac). — Takrat je bila pomlad (Zvezdica). — Zopet bodo zacveteli grobovi (J. Pajman). — Mina Jeglič (N. Velikonja). — Dekliška KA (Drf). — Dekle (A. T.) — Anica (F. J.) — Po ženskem svetu. — Iz naših krogov. — Žena v domu.

DOBRE KNJIGE

Red in pravilo sv. maše. 1. To je izdaja za recitacijo. Predvsem je namenjena ta izdaja za ona občestva, ki hočejo molitve le recitirati in ne peti. Kljub temu pa knjižica ne izključuje petja pri maši, kjer je to možno. 2. Dvojna možnost sodelovanja pri maši je upoštevana v diferenciaciji tiska. Prva možnost: recitira se samo to, kar je v večjem tisku. Druga možnost: recitira se poleg prvega tudi tisto, kar je v manjšem tisku določeno za skupno molitev. Vsakokratni voditelj liturgičnega občestva bo po svoji uvidevnosti na podlagi knjižice določal, kako in kaj se bo molilo. 3. Ta nova izdaja vodi do boljšega umevanja obredov svete maše v večji meri kot prva. Vse: razdelitev, napisji in rubrike so urejene po najnovejših spoznanjih znanosti o obredih in molitvah svete maše. Tako služi knjižica tudi posamnemu tihemu molivcu kot vodilo pri sveti daritvi. Cena: posamezni izvod 30 gr. — 3.— din; 100 izvodov 27 šil., — 250.— din.

Ob božjem oltarju. 1. Raba knjižice je enostavna. Tiskano je le ono besedilo cerkvenih mašnih molitev, ki pridejo v poštev za glasno skupno recitacijo oziroma petje. 2. Ljudstvo poje pri maši. S petjem ljudstvo šele oživi. Zato je to sodelovanje urejeno tako, da poje ljudstvo pri maši stalne mašne speve: Kyrie, Gloria, Sanctus in Agnus Dei (slovensko seveda!), pa tudi že znano domačo cerkveno pesem, ki odgovarja času in okoliščinam vselej, kadar je v duhu liturgije to na mestu. Stalni mašni spevi se seveda lahko tudi samo recitirajo. 3. Pesmi pojo verniki iz pesmaric ali s posameznih, posebej za to pripravljenih listov. Posebno v začetku je nabava pesmaric za večje število predraga. Zato bodo najbolj znane pesmi izdane vsaka na posebnem listu. Vsak dobi vsakokrat za petje pri maši določeno pesem v roke in je s tem vsako iskanje odveč in zmeta izključena. Za večje število vernikov in ob posebnih večjih verskih prireditvah in slovesnostih

VIGRED

ŽENSKI LIST

XV II

V LJUBLJANI, 1. NOVEMBRA 1937

P. Bobnar:

Dan mrtvih

Prvega novembra obhajamo praznik Vseh svetnikov, drugega Vseh mrtvih. Ta otožni jesenski dan romamo venkaj na božje njive, na grobove naših mrtvih. Z boleščjo v srcih se spominjamo tistih, za katerimi so se za vedno zaprla vrata groba. Tistih, ki jih je smrt že iztrgala iz naše srede in jih pripeljala na tiho domovanje — v mistično molčeče carstvo mrtvih.

Lepo bomo praznovali vseh mrtvih dan. Dolge vrste mož, žena in otrok bo romalo na kraj miru, kjer spe njihovi mili in dragi nevzdradno spanje. Krenili bodo med zadnje domove pokojnih in se z njimi združili v velikem žalujočem spominu.

Ali nam je tak dan potreben? Smo li dolžni žalovanju in spominu mrtvih posvetiti poseben dan? Prav gotovo!

Naše življenje je danes čudno brezciljno in nepokojno. Za nepoznano srečo, za šumečim razveseljevanjem se peha današnji človek. Življenje se sprejema takšno, kakor je v narodi — po Heraklitovem načelu: vojna je oče vsemu. Pravica je last onega, kateri poseduje moč. Pri njem življenjska sila hoče, da se uveljavi mimo in izven vseh okvirov. Vsak hip more planiti v svet novo klanje, nova svetovna vojna.

Dan mrtvih naj bi bil vsemu človeštvu v življenjski opomin. Slehernik naj se vase zagleda, naj si v tihoti in zbranosti določi svojo pot, ki bo vodila po božjih stopinjah. Mrtvi molče... Toda dolge vrste grobov govore tako glasno, da bi pred njimi morala utihniti vsaka človeška beseda. Kako nepojmljivo, vedno znova stopi pred nas veličastvo smrti! Na ta veliki dan izprevidimo ničevost vsega, kar je na svetu. Vse je minljivo, opominjajo grobovi in trkajo na zakrknjena človeška srca.

Toda moderni svet minljivost izkorišča v svoje poganske namene. »Življenje je kratko . . . izkoristimo ga! . . .« kličejo antikristovi preroški in pri tem pridno naglašajo, da bo človeštvo le tedaj postalo srečno in zadovoljno, ko se bodo svobodno izkoriščevale strasti, ko bo človek živel kakor žival — ne meneč se za božje in tudi človeške postave. Ako gledamo današnji svet, vidimo strahotno sliko: vse drvi z brezglavo brzino.

Kam vodi ta pot? Kam plovemo v grozotah tega preobrata v človeški družbi? Ali se ne ruši vse čez strmino negotovosti v časno in večno pogubo?! Vsi, ki jim je danes fizična sila kult, ki poklekajo pred svojim telesom ter uživajo radi njega svetoven sloves, bodo umolknili v koščnem objemu smrti. Svetovni rekorderji vseh vrst, lepote kraljice in filmske igralka, ki jih brezbožni tisk povzdiguje do božanstva, bodo legli v nekaj čevljev globoko jamo — prej ali slej . . . Tako bodo končali svojo življenjsko pot mogočneži, ki so si nagrabili zemeljskih dobrin iz najbednejših ljudskih plasti. Slava in moč vlastodržcev in vse trpljenje milijonov in milijonov bednikov — utihne pred durmi groba. V deželi mrtvih so vsi enaki! . . .

Vseh mrtvih dan je torej velik dan za žive in mrtve. Ta dan je tudi dan odpuščanja in pozabljanja. Ko bomo klečali ob grobovih naših mrtvih, se zamislimo v svoj poslednji smoter. Smrt zavlada, a ta smrt je začetek življenja. Za kristjana vsaj smrt, gledana s tega vidika, nima na sebi ničesar, pred čemer bi se moral plašiti, če je svoje življenje uravnal v duhu resnic svoje veroizpovedi. Upanje na boljše onostransko življenje nam razprši smrtne sence.

Dan mrtvih obuja v naših dušah misli, ki spe najgloblje, in sili tudi tiste, ki še niso našli časa, da bi obrnili svoj pogled v zadnje dalje . . . Vsi moramo nositi v teh težkih dneh v srcu lučko: vse bo minilo, krivica, zapostavljanje, laži, ko bomo spali globoko pod hladno rušo in bo morda kdaj dobra roka prižgala nad nami belo svečo sredi vonljivih krizantem. Grob nam bodi torej vsem tolažba, zakaj le skozenj bomo prišli do zadnje pravice.

Mira Toff - Hibšer:

Na božji vrt

Dolga procesija romarjev vije
se na božji vrt k dragim pokojnim.
Vodi ljubezen nas in dolžnost,
ki do njih spleta v večnosti most.

S cvetjem obloženi, misli otožnih,
pridemo na grobove pobožnih
želj: da bi našli pokojni svoj mir.

Na ustnih trepeče nam bridki usmev:
na roké sklenjene pada odsev
lučk srebrnih . . . Kot v morje reka,
tolažba se v naše duše izteka.

MISIJONI IN KRŠČANSKA DOBRODELNOST

Zadnja okrožnica sv. očeta, v kateri nas spet tako resno svari pred nevarnostjo komunističnih idej, vsebuje v zaključku misli, ki se mi zde prav tako važne za procvit in napredek misijonskega življenja v poganski Indiji.

Cilj modernega misijonskega delovanja je, da bi se povsod ustvarile katoliške celice, obsegajoče primerno število katoličanov — domačinov, v oskrbi domače duhovščine. To nalogo je odkazal naš misijonski papež sodobnim misijonarjem, da naj v teku časa ustvarijo takšna katoliška središča, in jim omogočijo osamosvojitve, da vzgoje domačo duhovščino, kateri bi potem izročili, kar so ustvarili; potem pa sami znova začno v še neobdelanih krajih.

Širijo se pa verska načela in omogočajo spreobrnjenja na dva načina — z besedo in z dejanjem. Z besedo misijonar oznanja sv. vero, ki jo je prišel vsaditi v srce poslušalcev, z dejanjem, to je v dejanskem udejstvovanju krščanske ljubezni, ilustrira oznanjeno besedo.

Katoliško središče je mogoče ustvariti le tam, kjer število vernikov predstavlja socijalno enoto, kot če na primer cela kasta prestopi h krščanstvu, ali pa če več vasi sprejme katoliško vero. Brez gotovega socijalnega ogrodja manjka podlaga za samostojnost, in torej se vera ne more prav utrditi v srcih in se tedaj ne širi.

ZGODOVINA GOVORI ...

Indija ima nekaj cvetočih katoliških središč, — nadškofij in škofij — vsako s posebnim zgodovinskim ozadjem.

Ob južno-vzhodnem obrežju nahajamo katoličane v Tutikorinu (Tuticorin). Spreobrnilo so se v dobi portugalske nadvlade, ko so se dali krstiti v zahvalo za prejeto pomoč in varstvo zoper morske roparje. Sv. Frančiška Ksaverija je čakala naloga, da je organiziral njih versko življenje in vzgojo in dal še neustaljeni Cerkvi tisto močno podlago, na kateri se je tako lepo razvila. Ta škofija je docela indijska, od škofa do zadnjega mežnarja so vsi domačini.

Dobri katoličani v Goi in v Mangaloru, kot tudi zavestni Mahrati (severno od Bombaya) so pravnuki nekdanjih Hindujcev, ki so jim Portugalci brezobzirno uničili vsa svetišča in jih postavili pred odločitev, češ: Če hočeš dela in jela, moraš biti katoličan.

Malabar šteje kakih 800.000 katoličanov, mislim. Z zgodovinskega stališča bi jih lahko imenovali katoliško kasto. Tega semena ni sejal evropski misijonar, ampak se sklicujejo na sv. Tomaža apostola. Gotovo dejstvo je, da so Portugalci našli katoličane, ko so prišli l. 1505 v Malabar. Najbrže je bilo tako, da je kopica Hindujcev sprejela krščanski nauk, ki ga je ozna-

njal sv. Tomaž; ti kristjani so se potem naravnim potom množili vseh teh dvajset stoletij. Ni jim prišlo na misel, da bi širili svojo vero med drugimi; ampak to je bila enostavno njih tradicija, kot so imele in še imajo razne kaste svojo značilno tradicijo.

Lepo število katoličanov — okoli 200.000 — v Tričinopolu (Trichinopoli) je sad misijonskega delovanja francoskih jezuitov od 18. stol. sem. — Vendar so ti katoličani precej porazkropljeni, le majhno je število čisto katoliških vasi, vsled česar škofija še ni osamosvojena kot je na primer tutikorinska. Ti katoličani oziroma njih predniki so se spreobrnili deloma pod vplivom njim oznanjene besede božje, deloma radi pomoči in podpore, ki so je bili deležni od strani misijonarjev v dobah hude lakote; izborno šolstvo ima tudi nekaj zasluge, vendar ne najde tistega odmeva in razumevanja kot bi zaslužilo. Kot celota katoličani še niso samostojen, životvorni element.

Omeniti moram krepko katoliško središče katoličanov v Rančiju (Ranchi) v severovzhodni Indiji, ki je slovenskemu narodu menda najbolj znano. Z zgodovino te škofije je združeno ime znanega jezuita p. Lievens. Belgijski jezuiti so se bili od srede 19. stoletja že kakih 20 let trudili oznanjevati sv. vero. Trudili so se brezuspešno, dokler ni p. Lievens spretno izrabil nasvet indijskega advokata in začel proučevati zakone glede zemljišč in razne agrarne probleme. Kaj kmalu mu je postalo jasno, da so domačini po malem bili oropani svojih domačij, ker so prišli v roke brezvestnim in pretkanim Hindujcem — kapitalistom in oderuškim posojevalcem denarja; prihajali so ob letini v januarju in po nizki ceni vse pokupili; ko pa so hribovci potrebovali denar za svatbe itd., so jim ga ponujali z oderuški obrestmi. Na stotine jih je vsako leto zapuščalo svoje domače kraje, da v mestih najdejo zaslužka kot kuliji ali se zaslužijo svojim oderuhom; oziroma v čajnih plantažah. Misijonar Lievens se je začel zavzemati za te oškodovance in se pred sodiščem boril za njih posestva. Ni trajalo dolgo, da je prihajalo k njemu po pomoč na tisoče ljudi, ki so vsi obljubljali, da postanejo katoličani. Uspešno je zagovarjal vsak slučaj, in ie končno celo dosegel, da je angleška vlada preuredila zakone, takozvane »Land Act« v korist domačinom, kar je šele omogočilo boljše razmere. Zoper oderuhe so misijonarji ustanovili posojilnico, ki še danes obstoja.

(Dalje prih.)

Zvezdica:

Jesenski dan

Megle se sive trgajo s severa
jih žene veter-jadra tisočera
neznankam.

In hrepenenje gre za njimi
vsedilj

v daljave, kjer se izgube
in srce varano — umre.

PRIDIGA GROBOV

Jeseni mi ječi duša v smrtni bolečini. Pa se napotim na božjo njivo, postojim ob grobu ter poslušam, ko mi rajni govorijo: »Si-li mlad? Ne veš, kam bi izlil prekipevajočo moč? Brezmiselno jo razmetavaš in kličeš v dušo smrt. Obsto! Bog ni odločil smrti, da uniči človeku dušo in telo. Rešiti dušo spon telesa je njena naloga in nje namen. Ti pa z življenjem, ki telesa sla ga vodi, preprečiti želiš vzvišen smoter smrti.

Morda pa si kdaj v razdvojenosti, obupu, pretrgati si nit življenja sklenil? Misel, ki vse pogosteje vas muči v svetu in vam greni življenja dni. Pomni, da v smrt ne moreš, dokler nisi dozoren. Če v grehah poteka ti življenje, živeti moraš vse dotlej, da si s pokoro z duše zmiješ slednji madež grešni in da vnovič krepostno zaživiš. Kdaj boš dozorel, odločati edino sme le Stvarnik tvoj. Ne drzni človek, lastiti si pravico, ki je le Njegova!

Pomrli so ti svojci, prijatelji, vsi znanci tvoji? Ves razboljen živiš zdaj sam na svetu? Ne veš? Najlepše cvetke rastejo pogosto le v samoti, na nepristopnih težko zaznatnih krajih. Bolest, ki dušo osamljeno muči prečesto dokazuje, da to zdravilo je najboljšo, ki ji prinese ljubo zdravje. Telo, ko zdraviš ga, občuti bolečine. V samoti duša plaka, se v bolesti zvija, pa le premnogokrat je to edini lek, ki vrne kdaj ji zdravje...«

Utihnili so rajni. Odšel sem prerojen in zopet sem življenje močno vzljubil.

Marica:

Čaša mladosti

S smehljajem na usnih
sem čašo življenja v roke prijela,
vsa srečna, vesela, sem pesem ljubezni
peti hotela.

Ne vse naenkrat; počasi —
požirek za požirkom hotela sem piti,
da duša bi moja se mogla še dolgo
ob njej veseliti.

Ko blizu pa usten že čaša je bila,
mi roka drhteča je omahnila —
opojna pijača po tleh se je zlila...

*

Ostale za vedno so prazne roke
in bolno srce...

ŽALUJOČA MATI

Prosto po Andersu pripoveduje Ivan Podgornik.

Žalost je bila v družini. Najmlajši otrok, štiriletni deček, veselje in nada staršev je umrl. Imeli so še dve starejši hčeri, dve ljubki deklici, toda umrli edini sin jim je bil najljubši. Bila je težka preizkušnja. Sestre so žalovale, kakor žalujejo mlada srca in oče je hodil sklonjene glave naokrog, mater je premagala najglobokejša bridkost. Noč in dan je bila na nogah, negovala bolnega dečka in ga nosila na rokah. Ni mogla pojmiti, da bo umrl, da ga bodo položili v krsto, da bo ležal v grobu. Mislila je, da ji Bog ne more vzeti otroka. Ko se je pa to le uresničilo, je rekla v svojem krvavečem srcu: »Bog ni vedel, da ima brezčutne služabnike, ki ravnaajo po svojih mislih in ne slišijo materine molitve.«

Izgubila je zaupanje v Boga. Obšle so jo temne domneve, obšel jo je strah pred večno smrtjo, da se človek spremeni v prah in pepel in da je potem konec vsega. Pri takih mislih ni imela opore, zašla je v globoko brezupje.

V najtežjih urah ni mogla več jokati. Ni mislila na mlade hčere; soprogove solze so ji padale na čelo, ni jih videla. Vse misli so se mudile pri mrtvem otroku, z vsakim dihom svojega življenja je klicala nazaj spomine na otroka, klicala nazaj vsako njegovih nedolžnih besedi.

Prišel je pogrebni dan. Ker prejšnje noči ni zatisnila očesa, jo je zjutraj premagala utrujenost in je malo zadremala. Medtem so prenesli krsto v oddaljeno sobo in jo zaprli s pokrovom, da bi ne slišala udarcev kladiva.

Ko se je zbudila in vstala, je hotela videti otroka. Tedaj ji je dejal mož med solzami: »Moralim smo zapreti rakev.«

»Ako je Bog proti meni trd,« je zaklicala bridko, »zakaj bi bili ljudje mehki!« Začela je ihteti.

Krsto so nesli k pogrebu. Mati je sedela neutolažljiva pri hčerah; gledala jih je in jih ni videla. Njene misli so izgubile vsak stik z družino, predala se je popolnoma žalosti, ki jo je gnala, kot žene veter na morju ladjo brez krmila in krmarja. Tako je minil pogrebni dan. Mnogo enako žalostnih dni mu je sledilo. Z mokrimi očmi in otožnimi pogledi so jo domači gledali; slišala ni njih tolažilnih besedi. Kako naj bi jo tudi potolažili, ko so bili sami potrti!

Zdelo se je, da jo je zapustil spanec. In ta edini, najboljši prijatelj bi jo mogel okrepiti in umiriti njeno dušo. Pripravili so jo vendarle, da je legla. Ležala je tiho, kot bi spala. Neko noč je njen mož poslušal njen dih in bil prepričan, da je našla mir in tolažbo. Sklenil je roke, zmolil in kmalu sladko zaspal. Zato ni opazil, da je vstala, se oblekla in tiho zapustila hišo, da bi pohitela tjakaj, kjer so se mudile njene misli noč in dan, h grobu, v katerem je ležalo njeno dete. Šla je skozi vrt, ki je obkrožal hišo in po stezi, ki je vodila k pokopališču. Nihče je ni videl in ona ni videla nikogar.

Bila je lepa, jasna noč, zrak topel, kajti bilo je še v septembru. Šla je na pokopališče k malemu grobu, na katerem je bilo polno dehtečega cvetja.

*Grobovi usmiljenk
na ljubljanskem pokopališču
pri sv. Križu.*

Vsedla se je in nagnila svojo glavo h grobu, kakor bi hotela skozi gosto zemljo pogledati svojega otroka. Njegovih ljubkih oči, katere je gledala na bolniški postelji, ni mogla pozabiti. Kakor je sedela tedaj ob njegovi postelji, tako je sedela sedaj ob njegovem grobu. Solze so ji privrele iz oči in kapale na grob.

»Ti hočeš k svojemu otroku!« je začula hipoma neki glas tik poleg sebe. Donel ji je čisto in globoko, prav v srce. Pogledala je kvišku; zraven nje je stala velika žena v črni obleki s kapuco čez obraz. Pogledala je ženi v obraz: bil je strog, toda vzbujal je vendar zaupanje. Njene oči so se svetile, kakor se svetijo v letih mladosti.

»K svojemu otroku,« je odvrnila mati, v besedah je bila prošnja brez-upnosti.

»Ali mi hočeš slediti?« je vprašala ženska. »Jaz sem smrt!«

Pritrdila je. Zemeljska odeja se je polagoma odprla kot preproga, mati se je pogrezala in smrt je razprostrla svoj črni plašč čez njo. Bila je noč, smrtna noč. Pogreznila se je globlje kot otrokov grob in pokopališče je ležalo nad njo kot streha.

Na mah je stala v mogočni, prijazni in široki dvorani. Povsod naokrog je vladala poltema; pred njo je priskakljalo njeno dete, katero je pritisnila na svoje srce. Smejalo se ji je in blestelo v svoji lepoti, bilo je večje kakor nekdanj.

Tedaj so se začuli prav blizu, potem pa vedno bolj oddaljeno čudovito lepi in prijetni glasovi.

Doneli so od onstran kot noč črne in goste preproge, ki je ločila dvorano od velike pokrajine večnosti.

»Moja sladka, ljuba mati!« je slišala govoriti svojega otroka z znanim in priljubljenim glasom. Sledili so trenutki neizmerne sreče. Otrok je pokazal na črn zastor. »Tako lepo ni zgoraj na zemlji! Ali vidiš mati, ali vidiš? Vse to je sreča.« Toda mati ni videla ničesar tam, kamor je kazal otrok; ničesar drugega ni videla kot temno noč. Gledala je z zemeljskimi očmi, zato ni videla tako, kot jo je videl otrok, katerega je Bog k sebi poklical. Slišala je glasove, glasbo, toda besedi ni mogla razumeti.

»Sedaj morem leteti, mati; leteti z vsemi drugimi veselimi otroci naravnost k ljubemu Bogu. Jaz bi tako rad letel, toda ako jočeš, kakor sedaj, ne morem od tu, čeprav bi rad. Ali smem? Saj bodeš tudi ti kmalu pri meni, ljuba mati.«

»Ostani, ostani!« je odgovorila. »Samo en trenutek ostani, samo še enkrat naj te pogledam, poljubim in objamem!«

Poljubila in privila je otroka k sebi. Tedaj je začula od zgoraj svoje ime. Neizmerno žalostno so doneli ti glasovi. Kaj je bilo? »Ali slišiš?« je dejal otrok. »To je oče, ki te kliče.«

In zopet so se oglasili po par sekundah globoki vzdih jokajočih.

»To so moje sestre! Gotovo jih nisi pozabila, mamica!«

In spomnila se je svojih doma ostalih, neprimerno velika skrb in groza sta jo prevzeli. Pogledala je predse. Vedno so na oni strani stale postave. Domnevala je, da nekatere pozna. Letale so skozi dvorano smrti proti temnemu zastoru in za istim izginjale. Ali se bodo prikazali njen mož in njene hčere? Ne, njihovi klici so doneli še od zgoraj. Skoro bi nanje pozabila ob pogledu na mrtve.

»Mati, sedaj se glasijo zvonovi nebeškega kraljestva, mati, sedaj vzhaja solnce!«

Prameni bleščeče svetlobe so se vsuli nanjo, otrok je izginil, čutila je, da se je dvignila kvišku. Mrzlo je bilo.

Dvignila je glavo in opazila, da je sedela na grobu svojega otroka. Bog ji je poslal v spanju podporo za življenje, luč za njen razum; pripognila je koleno in molila: »Odpusti mi, o Gospod, da sem hotela zadržati dušo od njenega poleta in da sem pozabila na dolžnosti do svojih živih.«

Pri teh besedah se ji je srce olajšalo. Solnce je vzšlo, ptiček je zapel nad njeno glavo in zvonovi so vabili k jutranji molitvi.

Sveta tihota je vladala naokrog, sveta kot v njenem srcu. Spoznala je zopet svojega Boga, spoznala svoje dolžnosti in polna hrepenenja hitela domov. Pripognila se je nad obrazom svojega soproga, njeni topli poljubi so ga zbudili, govorila je iz globokega srca kipeče besede; bila je zopet mila in močna kakor mora biti soproga, iz njenega srca je vrel bogat studenec tolažbe: »Kar Bog stori, vse prav stori.«

Mož jo je vprašal: »Od kod si dobila to moč to tolažbe polno srce?« Poljubila ga je, poljubila svoje otroke: »Dobila sem jih od Boga.«

NOVIM NAROČNICAM LAHKO POSTREŽEMO Z VSEMI
LETOŠNJI MI ŠTEVILKAMI!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Sestra Dragica

(*Nadaljevanje.*)

Njena pot pa ni peljala naravnost domov. Spomnila se je bila Zlate in sklenila, da jo obišče, seveda le za nekaj dni.

Odpeljala se je v Ivanjselo. Bilo je veselo in pristrčno svidenje. Mamica se je spet bahala s svojima dvema hčerkama. Njena Dragica ji je bila to pot še posebno všeč. Bila je živahna, vesela in ljubezniva. Obrazek je bil sicer ves bled in tista zareza kot da bi se upirala nasmehu; tudi oči so ležale globoko v jamicah, a bile so svetle in jasne, nebo je odsevalo v njih.

Ko se je umila in pokrepčala, je morala pripovedovati. Toda skrajšala je svoje pripovedovanje, saj njenega boja ne bi razumela ne Zlata ne mamica. Raje se je bavila z bodočnostjo ko s preteklostjo. O svojih načrtih je govorila. Njene oči so zrle pogumno in odločno. Zlata se je čudila: kako odločna je postala njena mehka Dragica!

Zvečer sta šli na sprehod k Dravi. V grmovju se je oglašal slavček in njegov spev je odmeval v njenih srcih. Zlata ji je pripovedovala svoje doživljanje in ji zaupala vse svoje skrivnosti.

Prav te dni polaga Drago izpite, potem bo prišel in bo poroka. Potem — pojde z njim v Zagreb, kjer bo dobil službo.

Ivanka je mislila na Mirka. Kako živi in kaj dela on? Maturiral je že lani. Za kaj se je odločil? Kaj pa, če je šel v bogoslovje? Ne, saj je rekel, da bo čakal nanjo. Kakšen je zdaj? Ali ga ni mestno življenje skvarilo?

Nič več ni poslušala Zlate, govorila je sama s seboj, se vpraševala in odgovarjala.

Že drugi dan je hotela naprej — domov. A Zlata se je uprla. Kam se ji mudi? Saj zdaj ji Mirko ne uide in domovina tudi ne. Ostati mora do njene poroke, da ji bo družica. To sta z Dragom že imela v načrtu, da pojedeta na potovanje in sicer tja gori v lepi Korotan, skozi Tirolsko v Švico in skozi Italijo nazaj proti domu. Naj počaka, da se popeljejo skupaj.

Tej zahtevi in želji se je pridružila še mamica in Ivanka je ostala. Bilo ji je lepo ob dobrih ljudeh. Zlata in mama sta ji stregli in jo razvajali. Mati ji je žugala, da je ne pusti prej na pot v domovino, preden je ne zapusti bledeca. Toda kljub dobri hrani in počitku je ostala bledeca.

Prišel je Drago in se razveselil, ko jo je ugledal. Sicer je imel oči samo za Zlato, a vseeno je opazil, da je »Dragica« bledeca. Pošalil se je, da je zaenkrat bolj ženin kot pa zdravnik, pa, če se mu Ivanka zaupa, bi jo le nekoliko »pretrkal«. Ta je uganila, kaj misli in pritrdila. Preiskal jo je in — molčal. A Ivanka je sama vedela za svoje stanje in mu rekla:

»Nič se ne trudi prikrivati moje zdravstveno stanje! V pljuča sta mi zlezla hlad in bolezen in še marsikaj drugega. No, koroške gore, koroški zrak mi že pozdravi moja pljuča.«

»Da, da, srce in pljuča,« je menil Drago resno in svareče. — — —
Potem je bila poroka. Takoj po poroki so se odpravili na pot. Mamica pa je ostala doma sama.

*

Dan se je nagibal, ko se je vlak ustavil na domačih tleh. Ivanka je skočila z vlaka in najraje in bila zavriskala in zapela.

»Kako lepo je tukaj,« je vzkliknila. To sta pritrdila tudi Drago in Zlata. Sedli so v avtobus in se odpeljali v mesto. Tam so si preskrbeli prenočišče. Ivanka bi bila najraje pohitela naprej do domače vasi, a Zlata jo je zadržala. Utrujena je od potovanja in — Bog ve, kakšen sprejem jo čaka. Treba je zbrati in utrditi živce. Pokrepčali so se in ogledali mestece. Mestece samo ni nudilo Bog ve kaj. Edino grad, ki se dviga v ozadju, daje mestu nekaj romantično lepega. Tem lepši je razgled z grajskega obzidja. Lepa slikovita okolica. Majhne, ljubke vasi, okrog polje, travniki, gozdovi in v ozadju hribi. Pogled na jug zapira mogočna Peca. Njej ob strani gora svete Uršule, na drugi Obir.

»Lepa je tvoja domovina,« je vzkliknila Zlata. Ivanka je stala poleg nje vsa prevzeta od lepote, ki se je razprostirala pred njo. O, lepo si je predstavljala domovino v sanjah, pa so rekli, da jo bo razočarala. Na, ti ljudje! Saj je še lepša ko v sanjah.

Ko se je spet umirila, je začela razlagati:

»Tam proti severu, ona zadnja vas v tej vrsti, to je moja domača vas. Kako ljubka je, vsa zakrita s sadnim drevjem! Okrog pa je polje, za poljem gozd. Na severni strani gozda je globoka struga, v kateri dere Drava. Na onem holmu vidita cerkev in ono belo poslopje pod cerkvijo, to je naša šola. Tam je kraj mojih najlepših spominov.«

Sklenili so, da si ogledajo Dravo od blizu. Ko so se vračali nazaj v mesto, so delali načrt za naslednji dan. Mlada poročenca sta silila, da bi spremila Ivanko na njen dom, a ta se je upirala. Ni marala, da bi bila ta dva srečna človeka priči njenega razočaranja. Končno so se zedinili, da pojde Ivanka sama takoj zjutraj domov in pride pred poldnevom nazaj do onega holma. Ob cerkvi naj čaka, kdor prvi pride. Večerjali so in odšli spat.

Drugi dan je Ivanka zgodaj vstala in šla na pot. V začetku je hitela, a vedno bolj ji je zastajala noga. Srečavali so jo ljudje in čudno se ji je zdelo, da je ne poznajo. Ali se je tako izpremenila?

Ko je dospela do holma, je ravno vzhajalo sonce izza gore. Vzpela se je na holm, čisto gori k cerkvi in spet občudovala lepi, domači kraj. Potem se je napotila naprej. Naenkrat je stala pred domačo vasjo. Začel ji je upadati pogum. Kaj bodo rekli? Pokazali ji bodo vrata!

Mesto na vas je zavila na poljsko stezo, med njive. Stopala je po mejnikih in ugibala: To je naša njiva, ta je Rožičeva, ta Mlinarjeva. Dospela je do gozda in se zopet vračala. Čemu odlašati? — Enkrat vendar mora

stopiti pred svoje ljudi. Najraje bi bila odšla, odšla tiho in skrito, kot je prišla.

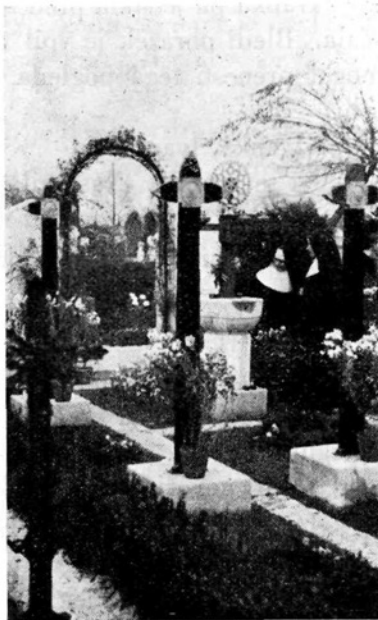
Toda ne, saj ni hudodelka, da bi se morala skrivati. Torej, odločno naprej!

Stopala je po mejniku, med dvema njivama, na katerih je zorela pšenica, tako visoka, da ji je segala do ramen, pa jo tudi tu in tam presegala. Hitela je, ker ni marala tu sredi polja srečati koga iz vasi.

A kot nalašč: Ko je prišla do bližnjega mejnika, je naenkrat zagledala mladega moža, ki se je sprehajal s knjigo v roki. Hotela se je hitro obrniti nazaj, pa jo je že opazil in široko odprl oči. Njegov pogled jo je prikoval na mesto in vsa kri ji je zastala po žilah. Tako sta si stala nasproti in nato skoro oba naenkrat vzkliknila — presenečeno, neverjetno in vprašujoče:

»Mirko!«

»Ivanka!«

Grobovi šolskih sester.

Razširil je roke, da jo objame; tudi Ivanka je planila k njemu, pa tik pred njim obstala in prebledela. Bolesten krik se ji je izvil iz prs. On pa se je nagnil bližje k nji in jo objel. Iztrgala se mu je iz objema in stala pred njim vsa hladna in mrzla. Zdelo se ji je, da ne stoji pred njo mlad mož, ampak tisti župnik iz Ivanjsela, ki ga je imela za svetnika, pa ji je Zlata dokazala nasprotno.

Njen Mirko je bil oblečen v črno obleko bogoslovca.

Gledal jo je ves prepaden in bledel z njo vred, a ni si znal razjasniti te njene hipne spremembe. Ali sanja — ali je res? Šel si je z roko preko čela in zaklical mehko in ljubeče:

»Ivanka, moja Ivanka!

Ob tem glasu se je vrnila v njeno lice kri, a oči so zrle trdo in brezčutno, ko je rekla:

»Tvoja Ivanka? Kako moreš reči kaj takega? Kje je tvoja zvestoba? Kje tvoje obljube? Ah, zakaj sem se vrnila?«

»Ivanka, krivična si!« je zaklical mladenič bolešno in njegov pogled je zagorel, ko je nadaljeval:

»Ne jaz, ti si pozabila na ono noč. Čakal sem na te in upal. Pa so mi rekli: Ivanka je že sprejela redovno obleko in srečna je. In tedaj — koliko sem trpel, ko sem se spomnil obljube, ki sem jo dal Bogu tisto noč: če bo Ivanka srečna brez mene, ako bo redovnica, tedaj bom tudi jaz duhovnik, da mi nobena druga ne oskruni njene slike. Ne, Ivanka. Mirko ne pozna nezvestobe. A zdaj govori ti, ali je bila laž, kar so govorili ljudje, govori, razjasni!«

Ivanka pa je stala pred njim in bledela. Zavest jo je popolnoma zapuščala. Bledi obrazek je vpil v bolesi in oči so bile polne solza. Mirko ni mogel prenesti tega pogleda, znova je segel po njej, jo objel in privil k sebi:

»Ivanka, Ivanka!«

Ni se branila. Naslonila je glavo ob njegova prsa in ihtela. Rahlo jo je božal po glavi in jo tolažil in miril.

Okrog njiju je valovala zlatorumena pšenica . . .

*

Polagoma se je umirila. Tedaj jo je prijel za roko in jo peljal naprej po mejniku in ko sta dospela na prijazen prostorček, je sedel v travo in jo potegnil k sebi:

»Zdaj govori, mala Ivanka!«

Ivanka je začela svoje pripovedovanje. Poslušal jo je z zanimanjem in sočutjem in vedno bolj se mu je vedril obraz. Njej pa je bilo, kot da se z vsako besedo manjša njena bol, vse, kar je bilo bridkega, se je razgubljal, kot bi se topilo. Objela jo je doslej nepoznana sladkost. Udarci njegovega srca, krepki in močni, so udarjali na njeno uho . . .

Ko je končala, je dvignila pogled k njemu, kakor bi ga vpraševala, kaj misli o njej.

Namesto odgovora se je nagnil k njej in jo poljubil. Tedaj se je dvignila in mu položila mehke roke okrog vratu:

»Moj Mirko!«

»Moja Ivanka!«

Nato je pripovedoval Mirko:

»Ne bom ti pravil, kaj sem trpel takrat, ko si ti odhajala. Tako trpljenje je mogoče le doživeti in skusiti, a opisati in izreči ga, ni mogoče. Šel bi bil za teboj in te s silo iztrgal iz samostana. Dal bi bil svoje življenje, da bi te bil videl samo za trenutek.

Premagal sem se in začel upati, dokler nisem bil prepričan, da se vrneš. Bili so dolgi in strašni dnevi čakanja, upanja in dvoma. Čakal sem in bi bil še čakal, a naenkrat je strla moj up vest, da si se dala preobleči. Govorili so, da si srečna. A ti, ljubljena, nisi bila srečna, trpela si z menoj vred vsa ta dolga leta. Ubožica moja!

Prepiral sem se večkrat z Bogom, ker se mi je zdel neusmiljen. Rotil sem ga in prosil. Ko pa sem se spet nekoliko pomiril, sem se spomnil svoje obljube, ki sem mu jo dal v oni nepozabni noči. Vdal sem se v svojo usodo in v veliko radost svoje bližnje okolice, vstopil v semenišče.«

»In zdaj?« Plašno so zrle njene sive oči. Tesneje jo je privil v objem:

»In zdaj?! Bog je dober in usmiljen. Skušal me je in preskusil — tudi tebe. Videl je najino slabost in se naju usmilil. Njegova previdnost izbira posebna pota, po katerih vodi naše korake. Služila mu bova, a ne v duhov-

skem in redovnem stanu, ampak v zakonskem. Že davno naju je on zvezal z vezjo ljubezni. Kar pa je združil Bog, naj človek ne loči!«

»Mirko, kaj bodo pa rekli ljudje?«

Oblak je preletel Mirkov obraz, a mirno je odgovoril:

»Njihova sodba bo seveda strašna. Obsojena bova v pekel. Toda vsa zloba ljudi je malenkost v primeri s peklom, ki mi je prej mučil dušo. Sicer pa ljudska sodba ne izbira toliko iz zlobe, kakor iz že davno vkoreninjenih predsodkov. Naše ljudstvo ni hudobno. Manjka mu v izberi poklica zdravih pojmov o duševnosti. Duša je njim znana le po imenu, njenih notranjih bojov, hrepenjenja in nagnjenja ne razumejo. Tudi med izobraženimi se najdejo ljudje, ki tega ne morejo in nočejo razumeti. Koliko jih je, ki silijo lastne in še tuje duše v suženjstvo. Notranjost mora biti v soglasju z zunanostjo. Odtod toliko hinavščine med njimi.«

»Da, tako je razlagala tudi sestra Lilijana. Brez nje bi bila še dolgo tavalala v temi dvomov. Ona me je učila, da moram zunanost spraviti v sklad z notranjostjo, to se pravi, biti na zunaj taka, kakor sem v duši. Zato sem se vrnila in vrnila bi se bila tudi, če bi ne bilo tebe, ker je tudi v moji duši bil pekel, pekel laži in hinavščine.«

»Glej, kako kratkovidni smo ljudje, ko se upiramo božjim naredbam. Kot otroci se obnašamo, če nam Bog na videz vzame, kar ljubimo. Tudi jaz sem ravnal kot otrok. Danes pa vidim, kako moder je oče — Bog. Brez teh let trde šole in preskušnje, ne bi bila ne ti in ne jaz prišla do tega spoznanja.«

»Ne do tega in jaz tudi do drugega ne!«

»Do katerega drugega?«

»Ali ne veš? Mislila sem, da je v znanju vir vse sreče in da je znanje najmočnejše hrepenenje moje duše. Zdaj pa vem...«

»Zdaj veš, da je najlepši cvet življenja — ljubezen.«

Tišje je dostavil: »Jaz vem to že davno.« Ivanka je modrovala dalje:

»Takrat, ko sem odhajala, še nisem vedela; a tvoj poljub mi je le vzdramil srce. Nikoli nisem dvomila o tebi. Zato mi je bilo, ko sem te videla, strašno tembolj, ker sem prav nate mislila in si zatrjevala: ako ga najdem v objemu druge, iztrgam ga iz njenih rok.«

»Ali bi bila to storila?«

»Ne, saj si videl, preponosna sem.«

*

Zlata in Drago sta točno ob določeni uri dospela na holm. Tam sta se najprej nekoliko razgledala, potem pa sta si poiskala prijetno senco in se zleknila v mehko travo. Ugibala sta, kako se godi Ivanki, kako so jo sprejeli. Zlata je bila prepričana, da prijazno, sicer bi bila že tu.

Drago je legel vznak in opazoval med vejami skrito gnezdo. Zlata pa je napol sede podpirala glavo s komolcem in se ozirala na pot, po kateri naj bi prišla Ivanka. Pri tem je ugledala na polju žanjice. To jo je tako

zanimalo, da je pozabila na vse drugo. Še Dragota je dvignila s svojo radovednostjo. Imela sta pri sebi daljnogled; ogledala sta si koroške žanjice od nog do glave.

Njih obleka, vsaka je imela drugačno, že je dala mnogo gradiva za opazovanje. Hrvatice se oblačijo vse enako, mlade in stare, v navadno belo platneno obleko, ki jim sega malo čez kolena. Ob nedeljah imajo preko te pripet še lepo vezen moderček in okrog vratu volneno ruto z resami. A tu . . . ? Prva je imela čedno, skoro mestno obleko; druga poleg nje dolgo, do tal, tretja je bila najbolj smešna, spredaj ji je krilo segalo komaj pod kolena, zadaj pa je viselo do tal in pri delu mahedralo sem in tja, kot kakšen rep. Okoli pasu pa je bila nabrana v klobaso. Pokrite so bile z raznobarnimi rutami, le ena, tista z repom je imela povrhu rute še nekakšen ponošen slamnik.

Taki nošnji sta se mogla Hrvata od srca smejati. Da bi se tudi tem žanjicam prav tako smešne zdele bele srajce, čepice in škornji hrvaških seljank, tega nista pomislila. Kot otroka sta se veselila in trgala eden drugemu iz rok daljnogled.

Umevno, da ob taki zabavi nista pazila na pot. Tako se je zgodilo, da sta ugledala Ivanka šele, ko ju je nagovorila. Toda Ivanka ni bila sama. Z njo je bil mlad postaven fant. Preden ga je Ivanka predstavila, sta oba vedela, da je to Mirko. Motila ju je samo Mirkova črna obleka.

Seznanili so se in skupaj sedli v senco. Tu so si pripovedovali svoje doživljaje in se veselili.

Z zanimanjem je poslušal Drago mladega Korošca. Ugajal mu je, ko je tako smelo in odločno črtal svojo pot do cilja. Pravil je, da se je bil že prej odločil za medicino, pa ga je vest o Ivankini preobleki odvrnila od tega sklepa. No, nič ne de. Izgubil je sicer s tem eno leto, pa to še ni tako hudo, ker se da popraviti. Štiri do pet let, pa bo na cilju.

»Hu — štiri do pet let, to je cela večnost,« je vzkliknila Zlata vmes in pogledala Ivanka. Mirko je opazil ta pogled in rekel prepričevalno:

»Dolgo, a ta tri leta, ki so za nama, so bila še mnogo daljša. Kaj ne, Ivanka?«

Ivanka je potrdila: »Hitro bodo minila ta leta. Mlada sva še oba, zato lahko čakava s poroko. Doma ustvariti si zdaj še ne moreva, ker nimava premoženja.«

»Zadnje naj te ne skrbi! Ali nisi moja posestrima?« je vzkliknila Zlata in jo objela.

Drago pa je vprašal z zanimanjem:

»Dovolite, da vprašam: Kako mislite nadaljevati študije, če nimate potrebnih sredstev?«

Mirko se je nasmehnil in povedal odkrito:

»Večina naših slovenskih dijakov je brez sredstev, pa le pridejo do poklica. Pomagajo si s tem, da poučujejo druge, malo pa stradajo, če ne gre drugače.«

Drago je zmajal z glavo: »Tako šolanje je dražje, ko vsako drugo, kajti stradanje in pomanjkanje uničuje zdravje. In če si že kot študent ne uniči vseh življenskih sil in ne omaga pred ciljem, si pa čisto gotovo pri-krajša življenje za lepo število let. Ali nimate nikogar, ki bi vas podpiral, saj mu potem lahko vračate?«

Enako mirno ko prej je povedal Mirko:

»Če bi vi poznali naše razmere, bi tudi razumeli, da ne smem pričakovati pomoči. V gimnaziji me je podpiral župnik. Ta bo težko prebolel razočaranje, če pustim bogoslovje. A razen njega — nimam nikogar.«

Očitajoče se je obrnila Ivanka k njemu:

»Nimaš nikogar? A jaz?«

»Da, saj imam tebe. Tvoja ljubezen je vredna več ko vse zlato,« je rekel Mirko mehko in prisrčno objel dekle z vročim pogledom. Drago pa je modroval:

»Lepa je ljubezen, ki napoji človeško dušo, ampak želodec pa le ostane prazen in se ne zmeni veliko za to vzvišeno čustvo.«

»Ljubezen je iznajdljiva in požrtvovalna in bo našla tudi v tem slu-čaju rešitev.«

Ivanka je to povedala s poudarkom in z neomajno vero. Začudena jo je pogledala Zlata:

»Kako znaš! — Kaj misliš Dragica?«

»Kaj mislim? Imam dve roki za delo in odlična izpričevala. To vse mi bo pomagalo, da dobim službo. In namesto, da bi prihranke nalagala v hranilnico, jih bom nalagala na Mirkovo in svojo bodočnost. Da zdaj veste; pa ne mislite, da ne bova zmogla.«

Vsi trije so zrlí polni občudovanja, ko je govorila. Tako prepričevalno so zvenele besede; v njenih očeh pa je blestel pogum in odločnost. Mirko je bil ves očaran od nje. In najraje bi se bil sklonil k njej in jo poljubil v zahvalo za njene besede, njeno vero in njeno ljubezen, toda ni storil tega vpričo onih dveh, pač pa je to storila Zlata.

»Ivanka, junakinja si!« je vzklikala in jo objela. Mirko pa se je za-gledal v njo in šele zdaj je opazil, kako brhka je postala njegova mala Ivanka v treh letih: dekle v cvetu let —. Le bleda je preveč — sumljivo bleda.

Drago pa je kakor bi tudi on bil istih misli, poudarjal:

»Dragica — Ivanka, lepa in hvalevredna je tvoja misel in tvoj sklep, a ne moreš ga izvesti. Precenjuješ svoje moči. Močno dušo imaš in neustrašeno, ampak ta duša je — v slabem telesu. Poglej se v zrcalo, pa boš videla, da blediš iz dneva v dan. Tvoje duševno trpljenje ti je učvrstilo in ojačilo dušo, a oslabilo in izčrpalo telo. Temu je neobhodno potreben počitek in mir. Drugače bi se moglo zgoditi, da te po petih letih mesto pred oltar pospremimo kam drugam.«

»Drago!« je vzkliknila Zlata vsa prestrašena in mu zaprla usta z dla-njo. Tudi Mirko je bil ves bled in prepaden, edino Ivanka je ostala mirna. Kakor bi tu ne šlo za njeno življenje, je trezno razlagala:

»Drago ima nekaj tudi prav, ampak, če je duša močna, se z njo vred dvigne tudi telo. Zdaj, ko imam Mirka, se ne bojim ne bolezni, ne smrti. In naš domači zrak me že spet okrepi.«

Zlata pa je bila vsa vznemirjena:

»Dragica, ti moraš nazaj k moji mami!« Tudi Mirko je potrdil:

»Da, Ivanka, nazaj pojdeš in me počakaš. Ne boj se zame! Čvrst sem in zdrav. Ti se moraš varovati, moraš, zaradi mene moraš.«

Spet se je oglasil Drago:

»Tako, sedaj sem vama obema povedal samo neprijetne stvari. Zdaj bi vaju še rad oškodoval za to. Čujta! Dragico odvedemo k mami v Ivanjselo, Mirko pa pride k nama v Zagreb. Jaz sem sicer študiral na Dunaju, čeprav sem imel vseučilišče pred nosom. Zato naj pa Mirko študira v Zagrebu. Stanovanje ima lahko pri nama, saj imava tri sobe na razpolago in hrana se že dobi, saj imamo dobro mamo. Mami ima polne shrambe, polno mošnje in nešteto prašičkov in gosi. Ali ne Zlata?«

Zlata je pritrjevala ves čas, ko je govoril. Ko je končal, se je nagnila k njemu in ga poljubila:

»Drago, zaslužil si poljub, ker si se tega domislil.«

Mirko je hotel nekaj ugovarjati, a Zlata mu je prestregla besedo:

»Tako in edino tako je prav, kakor je ukrenil moj vrli mož. Vi dva lepo ubogajta, pa mir besedi; drugače se razsrdim in...«

Napravila je jezen obrazek, pa se spet nasmejala:

»Ali sem vaju le ugnala? In da vaju ponos ne bo preveč trpel, vama rečem, da je to vse samo posojilo. Ko bosta na cilju, se bo Mirko že kako oddolžil. Ti si pa tako moja posestrima in moja mami je tudi tvoja. Tako, zdaj pa je dovolj tega! Lačna sem, pojdemo v naš hotel!«

Dvignili so se in se napotili čez holm do bližnje gostilne. Ko so se okrepcali, je bilo že pozno. Sklenili so, da se vrnejo v mesto.

Tudi Mirko je šel z njimi, ker se je hotel takoj zglasiti pri župniku.

*

Razveselil se je župnik bogoslovca.

»No, Mirko, vendar si zašel enkrat k meni?«

Ko ga je pozorneje ogledal, je videl, da je prišel s posebno novico. Že kar v očeh mu je bral in zaslutil, da ne bo zvedel nič prijetnega. Peljal ga je v sobo in čisto pozabil poklicati Micko. Toda če bi tudi ne pozabil, Mirko je bil preveč razburjen, da bi mogel pohvaliti Micko in njeno kuhinjo.

Ko sta sedla, je začel. Kar naravnost je kratko povedal:

»Prišel sem se vam zahvalit za vse prejete dobrate. Povrniti vam jih ne morem, vsaj zdaj ne. Naprej ne grem več v bogoslovje.«

Župnik je široko odprl oči.

»Fant, ali se meša tebi ali meni?«

»Nobenemu ne. Tako je in nič drugače. Ne pojdem več nazaj v bogoslovje, ker ne čutim v duši nagnjenja za duhovski stan.«

»Pa kaj ti je naenkrat zmešalo glavo? Saj si se vendar ves čas tako dobro držal. Gotovo je kaka ženska vmes.«

»Ne bom tajil, da res ljubim neko dekle.«

»Katera pa je ta nesrečnica, ki zapeljuje moža, ki se je posvetil Bogu? Naj jo kaznuje . . .«

»Stojte! Ne kličite kazni na nedolžno dekle! Ne sodite, preden me zaslišite!«

»Govori, vedeti hočem, vse hočem vedeti.«

»To sem vam dolžan povedati in tudi bom. Najprej pa poudarim, da nje ne zadene nobena krivda.«

Pomolčal je, nato pa začel. Ne da bi jo imenoval, je pripovedoval vse nam že znane dogodke od one noči, ko ji je priznal svojo ljubezen, pa do najnovejših dogodkov.

Župnik je poslušal njegovo povest, v začetku ježno in razburjeno, potem pa vedno bolj mirno. Spomnil se je, da je tudi on dvomil o Ivankinem poklicu, toda radi vsiljive prošnje njene gospodinje, je napravil prošnjo za sprejem v samostan. Zdaj se je morda zgodila volja božja.

Mirko je pričakoval, da mu bo župnik očital nevhvaležnost. Ko pa je župnik mirno in tiho vprašal, kdaj se je vrnila, se je Mirko čudil. Mirko je povedal in tudi to, s kom je prišla in dodal, da je sklenil posvetiti se zdravništvu.

Župnik je nekaj časa molčal, potem pa se je nagnil bližje k Mirku in ga vprašal:

»Zakaj mi nisi že davno povedal, da jo imaš rad? Recimo takrat, ko si mi toliko govoril o njeni nadarjenosti, saj se spominjaš?«

»Zakaj nisem? Ker bi to ne bilo nič koristilo, meni pa škodovalo. Toda povedal bi vam bil, če bi slutil, kaj bodo naredili z njo.«

»No, pustiva preteklost! Važnejša je sedanjost. Ali si tudi vse dobro premislil in preudaril? Ali veš, kaj si nalagaš na mlada ramena. Kako boš nadaljeval študije, ko nimaš denarja? Pa še zdravništvo? Preden boš dobil potem službo, bo trajalo najmanj pet let. Toda to ni moja stvar. Nekaj drugega me zelo skrbi — namreč — kaj bodo rekli ljudje: le pomisli, — ti iz bogoslovja, — ona iz samostana! Dobro poznaš ljudi! Pohujševali se bodo, vaju obsojali, obrekovali in zmerjali.«

»Obsojali naju bodo zato, ker ne vedo, da je boljše biti dober zdravnik, kakor pa slab duhovnik, dobra žena in mati, kakor pa slaba redovnica.«

»Imaš prav; toda, nekaj si pozabil. V očeh naših ljudi je duhovniški in seveda tudi redovniški stan najvzvišenejši, najlepši stan. Da bi kdo v tem stanu ne bil zadovoljen in srečen, se jim zdi nemogoče. Zato obsojajo tiste, ki se temu poklicu odpovedo.«

»Zato bi morali duhovniki o tem ljudstvo poučiti, da bi ne obsojali tistih, ki v pravem času spoznajo, da niso za tako odgovoren poklic, kakor je redovniški ali duhovski.«

»Duhovniki? Prijatelj, to je težka zadeva. Na tak pouk je treba ljudi pripraviti, da ga prav razumejo, sicer trpi duhovnik na dobrem imenu.«

»Vem, da je to težka zadeva. Vendar pa mislim, da bi pametna beseda o poklicu na ljudi ugodno vplivala. Bog hoče v vsakem poklicu srce in dušo.«

»Recimo, da jim tako in podobno govorim. Veš, kaj bo? Po svoje bodo zavili in modrovali: Dobro je povedal naš župnik. Toda nobeden ne bo rekel: Vidiš, ta ni izbral pravega poklica, zato je zapustil bogoslovje, ampak bodo še dalje prepričani v dno duše, da je vsak, kdor zapusti poklic, ki je njim svet, slab človek. Duševne svobode ne morejo prav razumeti. Tako je, moj fant: ne bom ti branil, da izbereš poklic, katerega želiš, le to bi ti svetoval, da odideš v tujino, da se rešiš jezikov. Če vaju ne bodo videli, bodo kmalu pozabili na vso stvar.«

»Tudi ta nasvet je ozkosrčen. S tem, da izgineva, bi jih samo potrdila v njih veri. Če pa ostaneva, jih bo najina neustrašenost v začetku razburjala. Potem pa se bodo pomirili in polagoma bodo prišli k spoznanju, da ni vsak, ki nosi svetno obleko — sprijen študent.«

»Boj proti vsem bo to; treba bo junaštva za tak boj. Sam — proti množicam!«

»Sam? Dva sva — v ljubezni nepremagljiva — in nad nama je Bog!«
(Konec prih.)

Cvetko Vonjavec:

VERINE PRVE SANJE VENEJO

Verine prve sanje venejo . . .

Jesen je zdaj in kipeča, vriskajoča in divja lepota pomladi je tako tiha in krotka in preko vse narave je razlita mila žalost kakor otožen smehljaj. Ploskovita ravan za oknom njene dekliške izbice žari v živih jesenskih barvah kakor slikarjeva paleta. Pred njihovo vilo se razprostirajo polja in travniki s stezami in kolovozi; in za njimi molčijo lesovi v zlatem in krvavordečem blesku kakor večerna zarja, a za lesovi se tiho dvigajo gore in nanje je oprto jesensko nebo z belimi mrežastimi oblaki kakor čipke in skoznje se smehlja mila in mehka sinjina kakor svileno krilo. Na zapadnem nebu je sonce kakor zlat vrč in poševni žarki so podobni zlatim curkom in pod to zlato poplavo je vdano zleknjena zemlja kakor umirajoča mati — in Vera čuti, kako vse umira, umira: umirajo cvetlice in travnate bilke, nežno zelenje pomladi je suho in zgrbljeno, sokovi so se izkipeli in prvi listi se vrtoglavo sukajo raz vej in padajo na tla kakor v grob.

Vera sedi ob oknu, gleda smehljajoče se umiranje jeseni skoz čipkasti zastor, daje poljubljati svoje mlado blede lice toplim in nežnim poljubom pozno popoldanskega sonca, misli na svetle in sveže dneve pomladi, na nedolžno zelenje, na sladko sopečne cvetlice in na prešerno razpete preproge travnikov in trpi. Trpi, ker misli nase, na svoje mlado, kipeče srce.

Ah, tistikrat, ko so se razpustili prvi nežni lističi bezga in brez, ko je v rosнем pomladnem večeru tako ljubeznivo šepetal rahel dežek v strešnih žlebovih, ko je na grmu magnolije prvič zapel kos in ko so prve po-

mladne vonjave dehnile skoz odprto okno in se doteknile njenih nosnic — tedaj so se razcvetele njene sanje, njene prve dekliške sanje!

Moj Bog, bilo je tako čudovito, tako nebeško lepo!

Začutila je, kako diha pomlad tudi vanjo, kako se prebuja njeno srce, kako je polna sladkega, doslej neznanega nemira in svetlega, velikega pričakovanja, kako se nekaj lije vanjo in ji z doslej neznano srečo upijanja vse čute, kako se prihodnost kakor zarja blaženosti odpira njenim šestnajstim letom — in je šla na izprehod. Želela je srečati in uzreti jasno podobo svojih sanj, njega, ki ga je poklicalo njeno koprneče srce sredi noči — in srečala ga je. Tako rahlo, rahlo je dežilo, na zahodu se je smejala zarja, z brstečih vej po drevoredu so kapljale redke debele kaplje — on pa je bil sam; hodil je počasi kakor da nekoga pričakuje, obotavlja je ogledoval prvo cvetje po gredah pred vilami in se tiho smejal. Ali je tudi on kakor Vera slutil, ta se mora ta večer nekaj lepega zgoditi, da se mora odpreti srce kakor popek pomladnemu soncu — in je čakal kakor ona? Ali je tudi on bil tako poln blaženega nemira in slutene sreče in je tudi njegovo srce bilo tako žejno, žejno kakor njeno?

Vera ga je videla in sama ni vedela, kako se je zgodilo. Vse se ji je zdelo kakor sanje, kakor prelepe sanje. Stal je poleg nje in ji je govoril in ona ga je poslušala s pobožno sklonjeno glavo in se milo smehljala. Govoril ji je in govoril in njeno srce je zamiralo od sreče. Zardevala je in se bala pogledati v njegov obraz; videla ga je poprej, ko je prihajal k njej, in zdel se ji je lep, prav tak kakor iz njenih sanj — z antično lepimi potezami v obrazu, z ravnim nosom, z malimi močnimi ustnicami, s temnimi očmi in vihrajočimi kostanjevimi lasmi. Po belem poprsju mu je padala rdeča samoveznica kakor curek krvi. Bil je slok in močan, zdel se ji je podoben pesniku ali junaku, uporniku ali prevtaniku — da, da, čutila je, da je on nekaj velikega, nekaj posebnega! Govoril ji je, da je tako nežna in mlada, pa je že vsa dekleta, da je njen beli obrazek podoben lilijam, da so njene oči temne, globoke in tople kakor poletna noč, da so njene ustnice kakor sveža kaplja krvi, da je njena rast podobna palmi in da so njeni lepi lasje dišeči in mehki kakor mrak tega pomladnega večera. Ona je stala kakor uročena, on pa je še in še govoril in čutila je, da so njegove oči zmerom bolj žarele, da se je v njegov glas prelivalo nekaj silnega, temnega in drznega; bil je zmerom bliže nje in govoril ji je, kako srečen bi bil, če bi jo smel poljubiti. Vprašal jo je, ali jo je kdo že poljubil, in ko mu je tiho odkimala, je stopil k njej in jo je hotel prižeti nase. Zbežala je; bežala je kakor preganjana srna in čutila, da trpi. Čutila je kakor da beži od svoje sreče in želela si je, da bi on tekel za njo in jo ujel. Toda on ni tekel za njo; slišala je samo njegov nebrzdani smeh za seboj, ki se je zmerom bolj oddaljeval in je bil podoben krohotu. Ta njegov drzni, trdi smeh jo je tako bolel, bolel; čutila je, da se lije vanjo kakor umazan slap in jo omadežuje, njene deviške misli so bile kakor oskrunjene.

Ponoči ni mogla spati. Bolečina njegovega trdega smeha je splahnela in čutila je, kako so njegove besede pale v njeno srce, kakor seme v razorano

njivo in pognale kal. Iz njih so se naglo razcvetele Veri prve sanje, njene prve sanje, njene najlepše. Čutila je, da je storila napak, ker je zbežala in žal ji je bilo za trenutke omame, ki jih je slutila.

Spet je šla na izprehod, njeno srce je bilo vse v cvetju sanj, njeno hrepenenje je bilo polno sladke otožnosti; tako rada bi ga srečala in tako bala se je tega srečanja z njim. Čutila je, da bi bila rada srečna, brezmejno srečna — in da bi bila brezmejno srečna, če bi bila ona njemu to, kar je on njej. Toliko se jih je oziralo za njo, saj se je razcvetela kakor cvetoč grm; lovili so jo z očmi in jo ogovarjali s posladkanimi, dobrikajočimi se besedami in se ji vdano smehljali — njene oči pa so bile slepe za vse razen zanj. Njene oči so videle in iskale samo njega, njeno srce je koprnelo edino po njem! On se je kakor bog visoko dvigal iznad vseh in jo z božansko silo pritezal nase; z vsemi čutili se je čutila priklenjena nanj!

Moj Bog — in ta večer ga je zagledala z drugo!

Ali je njo tisti večer samo po naključju srečal in je tole, ki gre zdaj z njo, čakal? Ali se ji je samo lagal in so vse tiste njegove lepe, besede samo naučena laž — njegovo srce pa je daleč od nje, je pri drugi? Ali je ona druga res lepša, da mu ni nič do nje? — Čutila je, kako ji udarja kri v glavo in kako se ji temni pred očmi. Toda zbrala se je in nalašč šla mimo njiju, da bi videla ono drugo in da bo spoznala njega, kaj bo storil, ko bo šla mimo njega. Ali bo v zadregi, ali jo bo pozdravil in se ji nasmehnil?

Šla je trepetaje mimo njiju, in videla je, da je ona druga starejša od nje, da je zelo prešerna in da se smeje njegovim besedam, ki jih ni razumela, ker jih je tiho izgovarjal. On jo je pozdravil, kakor davno znanko, smejal se je in ni bil nič v zadregi. Vera je spoznala, da ne čuti nič do nje, da ne vidi njenega prebujenega srca, ki tiho kliče po njem; vrnila se je domov in tista noč se ji je zdela tako dolga, dolga in prvič v življenju se je začutila osamljeno in nesrečno.

Ah, in tista pomlad je bila tako čudovita, tako bohotna in polna sonca, polna tiste mile, sveže svetlobe in žametne toplote, ki se kakor ljubeče roke oprijemajo udov! Gozdovi in senožeti so bili kakor zelena povodenj, vonjave, vonjave so puhtele iz deviških kelihov tisočero cvetic in ptički so vriskali in frfotali po zlatem zraku. In njeno srce je bilo vse pomladno, polno brstja in vonjav; samo sonca, sonca in toplote ni bilo — in brsteča lepota v njej je bila zadržana v temi in čakala, da se razcvete in razlije, razlije — a se ni vedela, se ni mogla kam. Sprehajala se je sama in otožna in se je ogibala družbe svojih prijateljc. Dobrikanje drugih je ni mnogo veselilo, preveč je bil on v njenem srcu — on pa je imel toliko deklic. Sprehajal se je zdaj z eno, nato spet z drugo in vse so se smejale in bile videti srečne. Kako so le mogle deliti srečo druga z drugo ob njem! Tako rada bi ga priklenila nase, samo nase, pa je bila brez moči. Zgrozila se je ob misli, da čutijo one na sebi njegove objeme in poljube, da se one napajajo s tem, po čemer njo žeja in srce ji je krvavelo.

(Konec prih.)

Zvezdica:

Takrat je bila pomlad

Takrat je bila pomlad . . .
Gozdovi so v vrhovih zeleneli,
metuljčki prvi bogvekam hiteli.
Prebujala se sila je življenja,
pomagala cvetovom do vstajenja.

Večer je bil svetel in tih,
na zemljo pal je božji dih.
Zaljubljena sem bila tistikrat.
Rdečih rož so gaji mi dehteli,
gradovi v dalji so postavljali se beli.

V leščevju poleg ribnika je slavec pel
kot bi mu glas drhtel . . .

Takrat je bila pomlad —
a zdaj? Megle jesenske
plazijo čez goličave,
poslednjim bilkam klonejo
se trudne glave.

In tisoč je cvetov, zdaj našlo
tisoč tu grobov . . .

A jaz? Polagam v zemljo
zdaj ljubezen umorjeno
s poslednjimi cvetovi okrašeno.
Gomilo do oblakov bodem nanosila,
da se pomladi več ne bo zbudila.

Julija Pajman:

Zopet bodo zacveteli grobovi

Zopet bodo zacveteli grobovi v razkošju barv: suhega listja, rumenega zlata, nežne sinjine in beline. Zopet bomo poromali k mrtvim, tja, kjer se bo nekoč ustavila tudi naša pot, k onim, ki že poznajo veliko skrivnost, katero mi samo slutimo, tja, kjer naš nemi pogovor — nujno in celo med brezverci — postaja molitev. Tam se bo prav na lahko vtihotapil v nas — zmedeno morda, gotovo pa blagodejno — pojem onostranstva. Iz teme groba bo vstala jasnost dneva, vizija zarje jutranje, ki se nenehno ponavlja in vedno bleščeča se ostaja vekomaj. Tam, kjer se nam smrt zazdi, ne več konec, marveč začetek, grob ne več vrata, za vedno zaprta, marveč prag, preko katerega mora naše življenje, da se podaljša drugje.

Mrtvim smo mi torej dolžniki. Zato hitimo k njim s cvetjem v rokah. In tedaj utihnejo v nas vse strasti, vse sovraštvo. Danes morda bolj kot kdaj

*Uršulinski grobovi
na ljubljanskem pokopališču*

rabimo vas, o mrtvi, rabimo tega občestva, tega soglasja, katerega simbol ste vi. Zato v duhu pošiljamo cvetke tudi na one grobove, katere so po s krvjo napojeni Španiji ali Rusiji skopale zločinske roke. Zato svoje žuljave dlani sklepamo tudi za vse one, ki spe ali v oceana globini, ali pa temnega gozda tišini...

Narte Velikonja:

MINA JEGLIČ roj. TOMC

(Nadaljevanje.)

Sestra Mica je imela popolno oblast v kuhinji, brat škof je samo zahteval, da je bilo vse točno, a gorje ji, če bi se hotela vmeševati drugam. Ko je prišla v škofijo k bratu, so »prijatelji« zagnali, da zdaj vedo, kdo bo škof, hoteli so namigovati na primer izza svojih dni,* a so se zmotili. Dr. Jeglič je vladal brez pomoči kuharice. Teta Mica je v polni meri razumela Pavlov izrek: »Mulier taceat in ecclesia!« in ni črhnila besedice. A imela je to od matere Mine!

Grob Mine Jeglič.

Zadnja dva sta bila trgovca. Videti je, da je mati nanju poizkušala vplivati. Bog jo je uslišal, *za kar je vedno molila*, da je bil najmlajši star sedem let, ko je umrla, zato bomo razumeli njeno veliko skrb, kakor nam bo jasna skrb »tete Mice«.

Če kratko ponovimo, bi rekli: Mati Mina je bila priklenjena na dom in zato so ji bili otroci, ki so bili pri nji odnosno katerih vzgojo je vodila, tudi po srcu bliže. Poznali so njene male navade, bodisi da so ji dali palico, bodisi da so jo peljali na njivo, bodisi da so bili obupani in nesrečni, če so jo prevrnili, bodisi da so jo doma dvigali, ko se je s škafom na glavi opotekla in padla na stopnicah. In teh »bodisi« se zgodi vsač dan nebroj, samo nihče ne pazi nanje, ker je tako »vsakdanje«. Zopet pro-

sim, da si predstavite hromo gospodinjo, ki vse oskrbuje, ki hodi ob bergljah, ki noče priznati, da njene moči ne zmorejo vsega ter se tako muči, da nosi po stopnicah na glavi vodo, ne da bi držala škaf, ker mora prestavljati berglje, ki pleve na njivi in meče berglje po razeru, da jih bo dosegla, ko konča, predstavite si ženo, ki je bila svoje dni lepa in vitkorašla brunetka, rekli bi »cvet deklet«, ki ji je bila igrača hiteti, recimo: k Sv. Petru nad Begunjami

Op. ured.: Ležeče tiskano so popravki † nadškofa Jegliča.

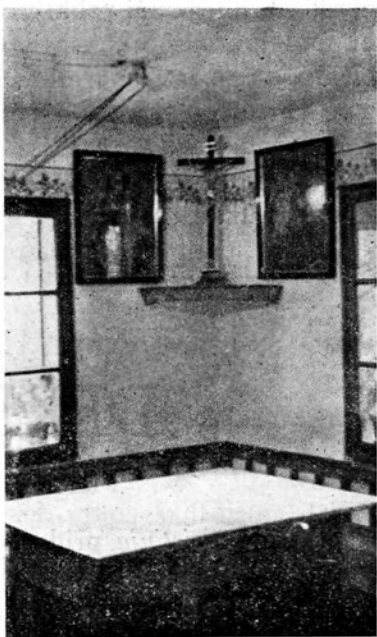
* Primerjaj pismo, ki ga je pisal kot abiturient in je bilo priobčeno v septemski številki »Glasnika« str. 208! — *Op. pis.*

ali v dolino »Draga« k razvalinam gradu Kamen, a se je zdaj s težavo premikala po gladki cesti do župne cerkve. Bila je betežna mati, ki ji je mož bil prisiljen hoditi po trgovskih poslih ter je ona morala držati dom in »regiment«. Dalje pripovedujejo spomini, da je bila njena hiša vzor snažnosti in čistote, vzor molitve, a ne ozkosrčnega licemerstva. In otroke je vadila v samoodpovedi; njeno strogo gledanje na post je še danes v spominu. V družini pa je bila skrivaj nevidna duša, ki je mnogokaj postorila n. pr. zato, da so otroci lahko dalj časa spali, ali je skušala včasih ublažiti očetovo jezo. Ker smo pri jezi, pripovedujejo spomini, da je tudi sama včasih vrgla bergljo za otrokom, ker ni mogla teči za njim, zagrozila, da bo »oči povedala«, a da tega ni storila in da jih je to bolj bolelo, kakor če bi jih bila zatožila. Iz tega opravičeno sklepamo, da je mati Mina imela na svoje otroke, ki so bili v njenem območju, neizmeren vpliv. Zadržanje posameznika, njegova veljava v družini, njegovo delo in njegovo prizadevanje je bilo v njenih rokah. In nekaj je, česar danes šole sicer pridigajo, a po večini so uradi in ne šole: vsakega je vzgajala po njegovih močeh. Iz vedenja deklet in njih poznejše vzgoje bodisi »tete Mice«, ki je vzgajala brate, bodisi Žefe, ki je poslala v samostan vrsto otrok, se vidi, kako je morala tenkočutno in vestno vzgajati vsakega po njegovih močeh, danes bi rekli individualno, samo takrat tega »mati Mina niso vedeli«.

Bogek, ki ga je že ona imela v kotu, je še ohranjen, in naj si kdo misli karkoli, gotovo je, da s svojimi močmi vsega tega ne bi bila zmogla! Četudi je bila zdrave konstitucije in velike vitalnosti, saj o tej lastnosti nam jasno pričajo oni njeni otroci, ki so preboleli otroške bolezni, vendar je življenje od nje zahtevalo toliko drugega nenavadnega napora, da bi marsikdo omagal pod bremenom. Kakor bi bila imela z Bogom neko skrivno zaobljubo, se zdi.

In takrat še niso poznali pogostega obhajila, takrat je bilo to vse strogo in vezano. V nedeljo po maši je namreč še ostala v cerkvi, kjer je še vse izmolila, kar bi družina tekom tedna ne bi bila mogla radi dela ali drugih zaprek. Mistiko v cerkvi, zbranost duha in prijeten fizični občutek ji je povečavala cerkvena notranjost.

Kdor je videl v župni cerkvi v Begunjah za velike praznike za pozlačenim sv. Urhom na glavnem oltarju temnikasto oranžno steklo, ki daje svetnikovi pozlačeni kapi poseben sijaj, ta bo razumel, kako je moglo biti pri duši Pogorevčkovi Mini, ko je tako sama klečala in molila v cerkvi. (Da je lahko klečala, pripovedujejo, ker je klečala pred pečjo na ognjišču.) In če

Kot s križem.

vemo, da je bila pesniška narava, si tudi lahko predstavljamo, s kakšno zbrano mistiko je opravljala svoje molitve.

Morda bo koga zanimalo, če povem, da je bila takrat v Begunjah visoko čez cesto v cerkev še pokrita galerija iz graščine. *Ta prelaz čez cesto je vodil na drugi višji kor v cerkvi, ki je bil popolnoma ločen od ljudi, namenjen samo za graščake.* Lahko si mislimo, s kakšnim svetim strahom in spoštovanjem so vse to gledali ljudje in posebno otroci, tudi si lahko predstavljamo, s kakšno skrivnostjo so se obdajali graščaki. Zato bi bilo čudno, če bi na deklico, kakor je bila Tončeva Minka, ostalo vse to pod vplivom.

Ako bi hoteli izvedeti, kaj ve od nje odnosno je vedela od nje soseska, se to strne in izčrpa v teh le spominih: Otroci so jo radi imeli; vedno je imela v žepu krhlje ali kaj podobnega, ko je prišla k svakinji. Že oddaleč so slišali jedki glas njenih bergelj po kamenitih tleh in hiteli naproti, poleg krhljev jim je postregla vedno z zgodbico. Že samo to priča o njeni srčni dobroti in za tiste dni veliki izobraženosti preproste žene. Treba si je predočiti, da takrat niso niti vsi trgovci znali ne brati in ne pisati in da so svoje dolžnike s črto zaznamovali na rovaš. Ona je brala. Kje se je naučila, nihče ne ve, ker takrat v Begunjah ni bilo šole. *Ob nedeljah popoldne ni mogla h krščanskemu nauku, pa je doma, najrajše na vrtu, prebiralala Baragovo »Dušno pašo«.* Pozneje je Anton prinesel k hiši kot svojo premijo Baragova »Zlata jabelka«, za katera je bila mati Mina najbolj vneti čitatelj, če se sme to reči pri molitveniku. Starejša je rabila naočnike.

(Konec prihodnjič).

Drf.:

DEKLIŠKA KA

PRI ŽISISTINJAH V BELGIJI.

Beseda *žisistinja* pride od kratic JICF, kar pomeni organizacijo meščanske deklinške mladine, ki hoče delati za upostavitev Kristusovega kraljestva v težkih in včasih tako malo krščanskih višjih slojih v Belgiji.

Imel sem lepo priliko, da sem prisostvoval njihovemu »študijskemu tednu« v Héverlé pri Louvainu. Tu morem povedati samo par vtisov.

Bili smo v velikanskem deklinškem zavodu, ki ima prostora za 1000 gojenk. Žisistinj je prišlo 450, večinoma samih voditeljic svojega gibanja, toda 300 drugih je imelo svoj enak tečaj že prej pri Namurju. Ali dobra polovica drugih, ki govorijo flamski jezik, je imela posebne svoje tečaje v severni Belgiji. Vseh žisistinj je danes kakih 15.000.

Kadar so na svojih zborovanjih in slavnostih, so uniformirane. Bela preprosta obleka in bela baretko, na kateri se blesti znak: ščit, na njem pa vstajajoči klas. Lep je pogled na velike množice enakih, posebno če se še nad vsemi vijejo preprosti ali mogočni prapori. Sama dekleta, le nekaj duhovnikov še, ki jim pomaga in jih vodi. Če človek pomisli, da se pod belo

baretko skriva toliko plemenitašinj, hčera veletrgovcev in tovarnarjev, sodnikov in zdravnikov itd., ki se hočejo neutrudno žrtvovati za duše in Kristusa kralja, ga mora to napolniti s spoštovanjem.

»Študijski teden« niso počitnice. Naporno delo, ki od vsake zahteva velikega sodelovanja.

Verski del ni obširen, ker to je pač tečaj, ne duhovne vaje. Vendar pa je vse, kar imajo, liturgično. Zjutraj recitirano sv. mašo, zvečer pojejo duhovniški kompletorij, pred in po zborovanju molitev tudi pojó. Letos so imele posebno srečo, ker so jih vodili oo. benediktinci, ki imajo ne daleč od tam svoj veliki samostan Mont César, kjer je središče belgijskega liturgičnega gibanja.

Predavajo duhovniki in članice same. Novo za mene je bilo to, da so se po predavanju razpršile po manjših prostorih in v manjšem krogu predelovale tvarino, ki so jo dobile prej pri predavanju. Bila je prav koristna zanje, saj so morale same ugotoviti, kako imajo meščanski sloji še malo smisla in ljubezni za nižje delovne stanove. Duhovnik *Mampay* jim je naravnost zaklical: Če ne boste takoj o teh več prave zavesti spravile v svoje okolje, bo prepozno! Glavni tema »tedna« je bil namreč o edinosti vseh v Cerkvi in o razmerju do komunizma in hitlerizma. Po podrobni razpravi so se vrnile v veliko dvorano in v petminutnem molku premišljevale, kake sklepe morajo napraviti z ozirom na predelano tvarino. Nato so te sklepe tudi napisale na poseben papir.

Tvarina, ki so jo voditeljice predelovale na tečaju bo tudi tvarina za delo v fari in v pokrajini skozi vse leto. Voditeljice so se pač morale za to delo pripraviti. Delo ne bo majhno. Obsegalo bo župnijske sestanke članic, osvojevalk in odbornic. Poleg tega bodo imele svoje pokrajinske tečaje, duh. obnove in duh. vaje. Centrala bo neprestano delala v sejah, z urejevanjem članskega in voditeljskega glasila, s pošiljanjem propagandistk na deželo, z vodstvom božične in velikonočne akcije, s praznovanjem Kristusa kralja in o počitnicah z apostolskim delom na morski obali.

Božično delo bo posebno ljubko. Kjer bodo le mogle, bodo v trgovinah in drugih podjetjih prinesle jaslice, da jih postavijo na vidno mesto. Tudi pridobitni svet naj ve, da je Božič. Skušale bodo odvrčati družine, da bi po gostilnah obhajale božično noč, marveč jih bodo vodile domov, pred jaslice, kjer naj se posvete božjemu Detetu.

Velikonočna akcija pa je resnejša in mogočnejša. Na 10.000 obiskov bodo opravile pri različnih družinah, da jih pridobe za spoved in sv. obhajilo. Organizirale bodo skupne velikonočne zajtrke. Raznosile na 100.000 letakov, ki bodo vabili k očiščenju. Mnoge pa bodo organizirale tudi tih postanek pri delu na Vel. petek ob 3. uri popoldne.

Opazoval sem jih, kako so se veselile preteklega leta, ki jim je dal velike uspehe. Opazoval njihovo navdušenje za naprej, dasi bo mnoge delo zahtevalo velike žrtve. Vendar se jih ne boje, ker vedo, da Bog hoče to delo.

In zvedel sem, da jih gre večina večkrat na teden k sv. obhajilu, večina ima duhovno vodstvo, večina opravlja letne duhovne vaje, večina moli za Cerkev in njene namene, večina zjutraj premišluje... Če pa je duh. življenje tako bogato hranjeno, so tudi sadovi dela razumljivi... »Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu.«

A. T.:

DEKLE

Rahlo je potrkalo življenje na Tvoja otroška leta ter Te spremenilo v dekleta. Polna življenja se oziraš v bodočnost, ki je sicer neznana — a za Te upapolna. Tvoj pogled je čist in jasen in v takih trenutkih zadoni iz Tvojih ust zvočna pesem kot poslanica zadovoljnega srca. Če opazuješ vse samo s svojega stališča, ne vidiš življenjske mračnosti. Ako pa pogledaš na okrog, videla boš sovrstnice Tvojih let. Mlade so; toda na njih licih je začrtano razočaranje, njih pogled nima več odseva nežnih dekliških dni... Kdo je uničil ta mladi cvet? Nekdanji blesk oči in razigranost srca? Toaletne obleke in kozmetika ne more več priklicati nazaj pravega deklišтва in tudi ne skriti njih uničene mladosti...

Ko si ti prepevaš sladke pesmi, se srce Tvoje sovrstnice morda krči v tegobni boli nad tistimi, ki so ji ugrabili njeno mladost in zadovoljnost srca, katero je ona prodala za sladkobne besede in mamljive obljube.

Veš kdo so te? To so one, katere so si predstavljale dekliško dobo kot čas zabave in uživanja ter lepoticenje lastnega telesa. Hotele so se svetu dopasti — a ta jim je plačal po svoji navadi — s prevaro in razočaranjem!

Prezrle so resnično dekliško nalogo, katera je čas plemenitega udejstvovanja v vežbanju svojih duševnih kreposti za splošno človeško dobrobit v nesebični ljubezni do pomoči potrebnih.

Skrbele so edino za telo — za svojo dušo niso imele časa — za ta njihov napačni trud — pa se sedaj z njimi poigravajo pustolovci kot z brezvredno šaro.

Ti jim nočeš slediti! Ker preveč je žalostno njihov življenje. V tebi se skriva in živi prevelika vrednost, da bi postala njim enaka. Ti hočeš biti krepostno dekle — in nekoč morda tudi istotaka žena, ki se bo zavedala svojega stanu in tudi — svoje odgovornosti.

Dekle! Svet trka na Tvoje srce in Te prosi pomoči! To je klic tistih, katere je strlo življenje, a si ne morejo ali ne znajo več sami pomagati. Med njimi so pa tudi takšni, ki jih preganja krivica ter iščejo zaslonbe in tolažilne besede.

Prinašaj srečo drugim in s tem boš srečna sama! In Tvoja sreča bo mnogo lepša in večja od onih, ki romajo po široki cesti ter se izgubljajo v nič in sramoto svojega dekliškega stanu!

Zavedaj se svoje dekliške naloge in pridruži se tistim, ki delajo za preorojenje človeštva — včlani se v Katoliško Akcijo!

ANICA

(Nadaljevanje.)

II.

»Joj, kaj si storila, joj, kaj si storila!« so pela kolesa vlaka, ki je drvel v jutranjem somraku proti vzhodu. Anica je sedela v kupeju ob oknu in gledala na lepo gorsko pokrajino, ki se je pravkar prebujala iz nočnega spanja. Na vzhodu je postajalo rožnato nebo vedno bolj zlato, in izza skalnatih grebenov je pokukalo solnce. Hladen jutranji veter je božal Anici razgreti obraz. Trudila se je, da bi uživala lepoto poletnega jutra in bila vesela, a ni se ji posrečilo. Nek notranji glas ji ni dal miru: »Nisi prav storila,« ji je tako glasno šepetal, da se je zdramila, »da si zapustila starše, ki bi jim morala zdaj na stara leta biti v podporo. Kako so te ljubili, ti si jim pa zadala tak udarec. O nesrečnica!« In materi se je zlagala. To jo je najhuje peкло. In vse to je storilo eno samo pismo. To pismo ji je odprlo oči, da zdaj vidi, kje jo čaka sreča, a obenem je povzročilo, da je onesrečila svoje starše in Franceta. »Gotovo je začarano,« je pomislila, »drugače bi ne moglo v treh dneh spremeniti vse moje usode in življenja.« Kar vesela je bila, da nima pisma pri sebi. Raztrgala ga je bila, ker se je bala, da bi ga domači ne našli, in tako zvedeli, kam je odšla.

V kupeju je bilo več ljudi, toda nihče se ni zmenil za žalostno sopotnico. Kvečjemu jo je kak moški dopadljivo pogledal. Kako so bili pa doma vsi zaskrbljeni, če je bila ona žalostna. O mati, kje si? Kar zasovražila je te vesele in brezskrbne sopotnike. Toda spomnila se je, da si je vsega sama kriva. To jo je razsrdilo. Odločno si je obrisala solze, ki so ji silile v oči. Ni hotela več misliti na dom. Saj ga je sama zapustila, zakaj bi zdaj žalovala.

Vlak je zavil proti jugu. Visoke gore na obeh straneh proge so se vedno bolj umikale nizkim gričkom in ravninam. Postaje so nosile hrvatska imena in ljudje, ki so delali na polju ali vstopali v vlak, so bili vsi črnolasi in zagorele polti. Anica se je spomnila, da ni več na slovenskih tleh. Bilo ji je hudo. Prvič je bila izven mej domovine. Srce ji je napolnilo čustvo, ki je bilo podobno domotožju.

Zagreb! Anica je, po vrvenju na kolodvoru sodeč, prvič zaslutila, kaj so velika mesta. Zahrepenela je, da bi mogla pogledati čez veliko postajno poslopje, in spoznati skrivnostno življenje na velikih, širokih ulicah. A ni si upala iz vlaka, ki ni čakal. Peroti kot ptička, da bi zletela nad mesto, pa ni imela.

Vlak pa je hitel nevzdržno preko ravne Slavonije proti Beogradu. Pritisnila je vročina, za njo je prišla noč in spet dan in tedaj se je Anica imela priliko čuditi Beogradu. Vlak se je napolnil z množico srbskih kmetov, ciganov in vseh mogočih ljudi. Anica se je umaknila čisto v kot in tiščala glavo skozi okno, da bi se rešila strašnega smradu, ki je puhtel od teh ljudi. Pa ni nič pomagalo. Gneča je bila in tiščali in porivali so jo vedno bolj. Boječ

se za svoj prostor, je sedla. Utrujenost in strašna vročina sta jo premagali, da je zaspala kljub razsajanju živahnih južnjakov.

Ko se je vzbudila, je bil vagon skoraj prazen. Samo nek mestno oblečen človek je sedel na klopi, njej nasproti. Nasmehnil se ji je in jo nekaj vprašal, toda Anici ni bilo za razgovor in srbski tudi ni znala. Zato se je raje nagibala skozi okno in opazovala pokrajino.

Goli hribi, kot požgani od vročine, so se prikazovali na obeh straneh. Na njih niso rastle zelene smreke in košate bukve, kot tam na severu, v lepi Sloveniji. Le tu pa tam je stal kak pokvečen in suh grm med sivimi skalami. Anica se je zgrozila. V takih krajih je torej doma njena sreča. O Bog, saj tukaj bo umrla od domotožja. In od vročine, je še pomislila, kajti vsa pokrajina je bila kar razbeljena od vročega južnega solnca.

Anico je nehote navdala želja, da bi na prihodnji postaji prestopila in se odpeljala nazaj. Saj toliko denarja še ima. Nehote je segla po torbici, v kateri je hranila denar. A roka je segla v prazno. Ozrla se je začudena, kako to? Saj je položila torbico čisto v kot klopi poleg sebe, ko je sedla in zaspala. Toda torbice zdaj ni bilo tam.

»Jezus, moja torbica!« je vzkliknila preplašena. »Ukradli so mi jo!«

»Šta, šta?« je hitel povpraševati gospod, njej nasproti.

»Ročno torbico, v kateri sem hranila denar, so mi ukradli!« je pojasnila in ga proseče pogledala, kot bi ji on mogel pomagati.

Res se je vzdignil in skupno sta preiskala ves vagon, a torbice z denarjem ni bilo nikjer.

»Jezus, Marija, kaj bom pa zdaj!« In obupno je zajokala. Gospod jo je gledal in vedno bolj so se mu iskriale črne oči. Z očmi je požiral njeno vitko postavo, lepi obrazek in plave lase. Njegova strast mu ni dala miru. Nagnil se je k njej in ji začel dopovedovati, da ji da on denar, dosti denarja, če ... Sama sta in ...

Sprva ga ni razumela. Začudeno ga je gledala, kaj hoče. A ko je ujela par besed in videla njegov režeči in spačeni obraz, se je prestrašila.

»Moj Bog, pomagaj mi! Marija, mati moja ...!« je vzdihovala po pomoči iz nebes.

»To je kazen, zakaj sem šla z doma!« se je domislila.

Moški pa je postajal vse bolj nadležen. Anica je zardela od sramu in se razjezila. Pahnila ga je od sebe, da je trdo padel na klop. A pobral se je spet in oči so mu gorele.

Anica se je smrtno prestrašila. Sama sta, zunaj se je med tem zmračilo, in tudi če vpije na pomoč, je ne bo radi drvečega vlaka nihče slišal.

Začela je tiho moliti in v strahu pričakovala, kaj se bo zgodilo. Tedaj je prišla rešitev; nepričakovano, res kot iz nebes. V voz je stopil sprevodnik. Moški je hitro sedel na svoj sedež in grozeče poblisknil z očmi Anici, naj molči. A sprevodnik je takoj opazil, kaj se je zgodilo.

Stopil je pred Anico in se zazrl v njen prestrašeni obrazek v okviru plavih las, in v njene proseče oči, polne groze.

»Ali ste Slovenka?« je vprašal slovenski.

Neizmerno se je razveselila, ko je zaslišala domačo besedo v tem tujem kraju.

»Da!« je veselo in hvaležno dahnila.

»Kaj pa vam je hotel ta človek? Ali vas je nadlegoval?« je namignil z očmi proti tujcu.

»Nadlegoval . . .« je priznala in se proseče ozrla v njegove dobre sive oči. Nadležni tujec se je skušal med tem izmuzniti in je že držal za kljuko vrat.

»Stoj! Da si boš zapomnil za drugič!« je zaklical sprevodnik in skočil za njim. Zgrabil ga je in ga s pestjo parkrat močno udaril po glavi, da se je sesedel tujec kot mrtev na klop. Iz roke mu je padel revolver. Sprevodnik ga je pobral in stopil k Anici ter ji ga stisnil v roko:

»Nate, drugič takega človeka kar ustrelite! Ni drugega vreden. Odkod pa ste?«

»Z Gorenjskega!«

»Tudi jaz. Iz Naklega. Pa dobil sem službo na jugu. Prosil bom za premestitev na sever. Zdaj pa pojdite, odvedel vas bom v drugi vagon med boljše ljudi. Pogosto potujejo tukaj Slovenci, ali danes ravno ni nobenega na vlak, da bi vas izročil njemu v varstvo. Pa saj Srbi tudi niso falotje. Kje pa boste izstopili?«

»V Nišu.«

»Potem se boste vozili še pet ur. Ali vas pride kdo čakati?«

»Da, prijateljica.«

»Potem je dobro. Veste, v mestih se morajo dekleta zelo paziti, posebno, če ste tujka. Sami nikakor ne smete hoditi po mestu!« Dobil ji je mesto pri neki srbski meščanski rodbini v sosednjem kupeju, ki se je peljala v Skoplje. Ko je opazil, da je v strahu gledala na vrata, če se ne bo prikazal oni strašni tujec, je dejal:

»Onega človeka se vam ni treba več bati. Ti ljudje so pogumni, če čutijo revolver v žepu in za vsako malenkost ga ima že tudi v roki. A brez revolverja so strahopetci. Bodite brez skrbi, in . . . pazite se, ko pridete v Niš!« je še dejal in se poslovil. Anica je zahvaljevala Boga za tega zvestega rešitelja. Obžalovala je le, da mu ni tudi povedala, da je okradena. Pa saj bi ji tudi on ne mogel pomagati. Bila je trudna in zaspala, in ker je bdela nad njo skrbno oko stare srbske gospe, je položila trudno glavico v gube plašča in brezskrbno zaspala. Zbudila jo je gospa. »Pripravite si prtljago,« je rekla, »kmalu boste v Nišu.«

Anica si je pomela zaspane oči in se ozrla skozi okno. Zunaj se je danilo. Mimo so švigale borne kočee srbskih kmetov, ki so se v mraku zdele, kot kupi blata. Anica je zagledala med skupino koč visok stolp. Bil je minaret, stolp, s katerega kliče muzein svoje turške vernike k molitvi. Tako opravlja minaret službo naših zvonikov. Anica je videla prvič v življenju kaj takega in zato ga je radovedno opazovala.

Vlak je zavozil med množico nizkih in umazanih hišic, med katerimi se je šopirila tu pa tam ponosna moderna palača. Močen sunek, da je Anica

skoraj padla, in vlak je obstal na postaji v Nišu. Anica se je zahvalila dobrim Srbom, in stopila z vlaka, naproti negotovi bodočnosti.

Čeprav je bilo še zgodaj, je vladal na postaji vendar strašen hrup in vrvež. Turki, cigani, Srbi, vojaki in drugi so se mešali v čudovito pestro gnečo. Kričali pa so vsi kot za stavo. Nadležni nosači so ji hoteli kar posili iztrgati kovček iz rok, da se je komaj ubranila.

Gledala je, kje bi zagledala Cilko, kateri je pisala, kdaj pride in da jo naj pride čakati. A v tej gneči jo je bilo nemogoče najti. Zato je počakala, da se te množice izlijejo skozi ozke izhode v mesto ali na vlak. Sedla je na klop in čakala. Strah jo je stiskal za srce, kaj bo, če se zgrešita s Cilko. »Ne, saj to ni mogoče,« se je tolažila.

Peron se je praznil. Zdaj je čisto lahko pregledala, kje bi našla Cilko. A na peronu je ni bilo. Šla je k izhodu. Mogoče jo je tam čakala. Nič. Šla je še k drugemu. Cilke tudi tamkaj ni bilo. Zdaj ni imela kje več iskati. Mogoče na ulici pred postajo? Stopila je tja, Cilke ni bilo tam.

(Dalje prih.)

PO ŽENSKEM SVETU

Dom za neveste v Kongo. V srednji Afriki v vikarijatu Buta je poseben dom za neveste, ki ga vodijo redovne sestre. Vanj sprejemajo one mlade žene, ki so jih njihovi starši prodali na bogate mnogožence in so se rešile iz te sužnosti z begom. V tem zavodu prejmo ves potreben nauk za pravi krščanski zakon in je bilo v tem domu leta 1935 1035 takih žena. Dogodi se večkrat, da so te mlade žene v svojem rešitelju iz sužnosti mnogoženstva našle svojega bodočega moža. Ker so še zelo slabotne in omahljive, se kake pol leta vadijo v krščanskih čednostih, zlasti pa v onih, ki so za krščansko družino posebno važne. Na koncu tega pouka imajo navadno izpit, ki ga po večini vse zelo dobro prestanejo. Izkazalo se je, da iz tega doma izhajajo prav dobre krščanske žene, ki se v bodočem zakonu zelo trudijo za širitev katoliške vere.

Japonski dom. V sedanjem času, ko toliko beremo o vojski med Japonci in Kitajci, ne bo odveč, ako si ogledamo japonski dom. Obdan od vseh strani z velikim oceanom, daleč tam na vzhodu, leži na dolgo zleknjen »čudež vzhajajočega sonca« — Japonsko. Staro poimenovanje se glasi »Nipon tei koku«. Združeni so otoki: Hon-do, Kiushu, Shikoku in Jeso. V pravi japonsčini je to ime za kraljestvo vzhajajo-

čega sonca. V tem imenu pa je tudi čar, ki se odseva v ljudstvu in njegovem delu ter napravlja na tujca čudovit vtis. Da pa bomo ljudstvo in njegove navade mogle razumeti, je treba, da tudi deželo nekoliko pogledamo. Tla, na katerih se cesarstvo razprostira, so skozi in skozi vulkanska. Najvažnejši in največji vulkan je Fudži no yama, t. j. sveta gora, ki velja za simbol Japonske. Nobena druga gora ne doseže njegove višine, 3780 m, in njegova glava se sveti v večnem snegu po vsej deželi in še dalje na odprto morje. Sneženo kapo nosi skoro celo leto, le od junija do septembra jo izgubi in takrat romajo Japonci nanj, k svetišču sončne boginje, ki je najvišje božanstvo Japonskega. Njen tempelj stoji prav blizu kratra. Izbruhi tega vulkana, zadnji je bil 1707 leta, so napravili krater 1 km širok. Dandanes velja ta vulkan za mrtvega. Kljub temu pa prestaja dežela vsako leto do 500 potresnih sunkov in prav to, skoro bi rekli, trajno tresenje je povod, da izdelujejo vse stavbe iz lesa in jih postavljajo na pesek tako, da izgledajo tudi večja mesta, kakor velike vasi s pritličnimi hišami. Ta tulkanska tla, ki prinašajo toliko strahu, pa dado deželi tudi nepopisno plodovitost in cvetočo floro (rastlinstvo). Japonec zaradi tega dobiva svojo prehrano

izključno iz poljskih sadežev in od teh mu je riž najpotrebnejši. Kakor mi kruh, tako je Japonec riž. Od severa do juga se razprostirajo prostrane planjave riževih polj. Razdeljena so v male štirikote, ki jih je treba v času rasti rastline napajati. Riževa rastlina ima latje, kakor pri nas oves. Ko je zrela, jo povežejo v snope in na bambusove palice obesijo snopje, da se posuši. Te visoke ograje, kozolce bi jih lahko imenovali, postavljajo Japonci 4 do 5 metrov visoko. Tako stoje na teh kolih stotisoči snopov, se zgoščajo, da iz daljave vidimo cele gozdove riževih snopov. Ko se posuše, jih snamejo, in kmetovalec ponese najbolje od žetve svojemu domačemu bogu v dar.

Japonec pa ne prideluje samo čimveč iz poljedelstva, ampak razume tudi zelo dobro nego cvetic. In prav te ima zelo rad. Ne vidimo hiše, ki bi ne bila obdana od vrta. Pa če bi bil vrtiček tudi samo dva kvadratna metra velik. Ne najdemo sobe, ki bi ne bila okrašena s cveticami. Notranjščino svojega stanovanja si zna velikopotezno urediti. Za okras ni treba, da bi bilo ravno cvetje, zadošča mu tudi listje velikega javorja, vejica bora ali vejica cvetoče češnje. Čimbolj nenavadna je oblika, tem več veselja mu dela. Ena cvetlica pa je posebno češčena pri vseh Japoncih, namreč krizantema. Ko se narava pripravlja za smrt, zavcete kraljevska cvetka v vsej krasoti. Njena desetlistnata krona je kraljevski grb.

Japonci so prav posebno ljudstvo, ki se zelo hitro razmnožuje in se zaradi tega razširja po celem svetu. Vsako leto se namnože skoro za 2 milijona. Morebiti je to bogastvo na otrocih prav sad njihove nacionalne zavednosti. Japonec ljubi svojo domovino in svoje ljudstvo s prav posebno ljubeznijo. Četudi so v zadnjih desetletjih skušali to deželo sto- in stokrat poevropiti in poamerikanizirati, niso Japoncu vzeli niti trohice njegovega bista.

Majhen, rumene barve, črnih las, visoke inteligence, srečuje soljudi z vljudnostjo in dostojanstvom. Tujci večkrat mislijo, da je to njegovo obnašanje gola formalnost. Kadar se spreminja narava, pa bodisi k življenju, ali k smrti, takrat navadno odkriva svojo dušo. V lepi pomladi poje z znamenitim raziskovalcem starin: »Če vpraša kdo po srcu Japonca: tako je, kakor cvet gorske češ-

nje, ki se obrača proti jutranjemu soncu«. Jeseni piše žalobna pisma in skoro nikoli ne odpošlje dopisnice, ne da bi napisal melanholično pesemco o padajočih listih ali na žalobno luno v jasnih nočeh, ali na prelepo krizantemo. V poletju, ko nastopi vročina, si medseboj poklanjajo pahljače in robce. In če postane le prehudo, če se vročina stopnjuje do 40°, tedaj si pišejo sožalna pisma in tožijo s pesnikom: »Ah, tako je vroče, da se ne smem zidu dotakniti!«

Japonska obleka je narodni kimono. Pozimi, ko eden ne zadošča, jih obleče 7 do 8 drugega vrh drugega. Ta obleka ne pozna žepov, toda rokavi so široki, kakor peruti in služijo za shrambo vsega, kar Evropejka vtakne v ročno ali potno torbo. Kakor stara tradicija je v družini dežnik, oziroma sončnik, ki je iz oljnatega papirja in služi za sneg in dež in sonce.

Nikjer in nikoli ni Japonec tako on sam, kakor v svoji hiši. Tu je njegov dom in njegov svet. Tu živi zlasti Japonka pri vsej sprejemljivosti za novo, t. j. evropsko in ameriansko in pri vsem veselju za študij in šport svoje čisto lastno življenje. Japonska hiša — novejša hiše so že vse napol evropske — ima s papirjem prevlečene stene, ki se dajo premikati, ki jih morejo ob vročih poletnih dneh sneti, da končno ne ostane drugega kot samo stebri in streha, da je tembolj hladno. Soba nima skoro nikake oprave. Stenska omara in tokonama — mala mizica — s porcelanasto vazo in v njej rože, je tudi vse. Žimnice za počitek šele zvečer odvijajo in položijo po tleh. Lesena tla so pogrnjena s tatami, t. j. 4 do 5 cm debela preproga. Vse je čisto in snažno, kajti vsi hišni prebivalci odlože obutev preden vstopijo v sobo. Geta, t. j. 10 cm visoke sandale odloži vsakdo z vrhno obleko vred. V stanovanjskem prostoru sede vsi na nogah, seveda na pisanih blazinah. Tako sedenje na petah je za tuje zelo težavno in tudi Japonec ne vzdrži dalje kakor tri ure. Potem je treba izreči samo besedo »shits' rei«, kar pomeni toliko, kakor »nevljudnost« in takoj se sme vsakdo vsteti na tla.

Tudi pri vseh obedih sede na tleh. Japonci in Japonke ljubijo veliko izmeno pri obedih. Veliko število skledic in skodelic z rižem in ribami, vsakovrstnimi polivkami

in sočivji, na koncu še »sake«, t. j. žganje iz riža, prinašajo in odnašajo pri takem obedu. Za evropski okus tak obed ni vselej najbolj primeren. Vilic in nožev ne poznajo; poslužujejo se dveh palčic, s katerima prijemljejo z veliko spretnostjo vse jedi, tudi riž. Pitje čaja pa spada k prav posebni in izbrani domači ceremoniji. V lončeni posodi, ki je pozimi obenem tudi peč, prineso žerjavico in razpihajo oglje, da se voda na tej žerjavici razgreje. Gospodinja z vso ljubeznijo in zbranstvo pripravlja čaj, ki ima zelenkasto barvo, trpek okus in ga pijejo brez sladkorja. Toda ne iz tega razloga, da bi Japonci slaščic ne marali; nasprotno: k neoslajenemu čaju prigrizujejo »o kashi«, japonske slaščice. Leta 1479 je odprl bogati Japonec prvo čajarno v Kioto, prejšnjem glavnem mestu; tako je šla navada za pitje čaja iz domače hiše že zgodaj v javnost. Danes najdemo po vsej državi čajarne, kakor pri nas kavarne.

Japonska družina zelo ljubi glasbo; zato je »koto«, nekaka ležeča harfa, zelo razširjena, kakor pri nas klavir.

Pri vsej varčnosti za notranjo opravilo pa v nobeni japonski hiši ne manjka hišnega oltarja. Budizem je našel, ko je v šestem stoletju po Kristusu prišel na Japonsko, tam že šintoizem. Šinto-vera je danes državna vera; časti prednike in iz tega se da razumeti nekako božansko stališče vladajoče cesarske hiše, ki zasleduje svoje prednike do boginje sonca. Obe veroizpovedi pa imata na Japonskem krasne templje, ki jih je v večjih mestih do tisoč in jih oskrbuje do 10 tisočev boncev. Japonski templji predstavljajo neizmerno bogastvo. Strehe so bakrene, tla iz ebeno-

vine in spredaj v sredi na zlatem oltarju buddha, pred katerim stoji daritvena skleda. Če opazujemo molilce, se nam njihovo obnašanje zelo čudno zdi: ploskajo, potegujejo za od stropa viseče vrvi zvonov in se sklanjajo do tal. Nikogar ne moti to, da prav blizu oltarja čepe in na petah sede duhovniki, ki se razgovarjajo in nemoteno kade svojo pipico. Pred templjem so kamenite svetiljke in v določeni razdalji japonski slavolok, tako zvan »torii«. Tempelj obdaja borov gozdiček. V borovih gozdih pred mestom pokopavajo Japonci tudi svoje umrle in v sredi tega pokopališča stoji kamenita soha boginje usmiljenja.

Mnogo verskih praznikov praznuje japonsko ljudstvo v letu. Praznik, ki ima nacionalni značaj, je praznik cvetočih češenj v majniku. (Češnjev cvet je simbol junaštva. Japonec nadeva cveticam in živalim najrazličnejši pomen.) Deset dni traja na vasi in v mestu ta praznik in spravi vse na noge. Vse se veseli cvetočih češnjevih gozdov in takrat se zgrinja vse okoli stojnic in prodajaln, ki so okoli templja postavljene, kakor na velikem sejmu. Od tu odhajajo po številnih stopnicah v tempelj; matere z otroki na rokah in na hrbtu, mlade Japonke v lepih kimonih, stare v črni praznji obleki, posestniki riževih polj z dežele, ribiške žene v hlačah in gamašah, trgovci in profesorji.

Danes je Japonska svetovna velesila. Tokio, ki šteje 6 in pol milijona prebivalcev, ima tudi evropske četrti s krasnimi stavbami, najmodernejša prometna sredstva, vse iznajdbe sodobne tehnike, pa tudi katoliško univerzo. Kdaj pa bo Kristus, luč sveta, zavladal temu sončnemu cesarstvu?

IZ NAŠIH KROGOV

DEKLIŠKI KROŽEK ŠMARJE PRI JELŠAH

Po dolgi sedemletni težki dobi je posijalo zlato solnce svobode v naše Katoliške in Društvene domove in vzbudilo k novemu življenju in živahnemu delovanju našo dobro mladino. — Naš krožek obstoja že 12 let in smo se tudi takrat precej redno zbirale k sestankom, ko se v javnosti nismo smele pokazati. Zadnji čas pa je prišlo v

krožek zopet ono veselo in živahno življenje kot pred osmimi leti. Sestanke imamo večinoma tedenske, kjer imamo različna vzgojna predavanja, obravnavamo »Zdravstvo«, predvsem »Prva pomoč« in še več drugih stvari, sestanek navadno otvorimo in zaključimo z veselo pesmijo. Pred dobrim letom smo pritegnile mladenke, ki hočejo s svojim delom skoraj prekašati članice. Saj imajo na svojih tedenskih sestan-

*Dekliški krožek
v Šmarju pri Ješah.*

kih poleg petja, deklamacij, raznih predavanj, še zelo lepe govorce, katere si vedno same sestavljajo. Tudi gimnastike se pridno vadijo in nastopajo na društvenih prireditvah in proslavah z različnimi simboličnimi vajami.

2. maja smo imele prosvetni tečaj, katerega se je poleg domačink udeležilo nad pričakovanje veliko deklet iz sosednjih župnij. Sestre iz Celjske podzveze so nam z navdušenimi govori podale veliko lepih naukov in novih smernic za naše bodoče delo. Govorila je gdč. Remšetova o »Sodobni miselnosti z ozirom na dekleta in njenih vzrokih«. — Gdč. Motoh Fini »Družina v Rusiji«. — Gdč. Marinko Roza »Dekle v luči krščanstva«. Gospod dr. Hanželič nam je v lepi in navdušeni besedi pokazal »Lep dekliški značaj«; predočil nam je visoko nalogo, širiti pravo kulturo. Zaključni govor je imela gdč. Jurjevčičeva »Fant in dekleta«. Tečaj je z iskreno besedo zaključil krožkov in okrožni duh, vodja gospod kaplan Veselič. Da je tečaj rodil res lepe sadove nam priča živahno dekliško prosvetno gibanje in ustanavljanje novih krožkov v sosednjih župnijah.

Po par mesecih smo pozdravile z navdušenjem vest, da se vrši 29. avgusta »dekliški tabor« pri sv. Roku nad Šmarjem. Saj je bil to za nas res lep praznik, ki smo ga z veseljem pričakovale, da se zopet snidemo z dekleti iz sosednjih župnij, da se znova skupaj navdušimo za naše vzvišene naloge in cilje. Spored tabora je (bil po zamisli duh, vodja gospoda kaplana Veseliča) zelo pester. Ob 10. uri je bila slovesna služba božja. Takoj po sv. opravilu se je začel prosvetni tabor zunaj cerkve, katere-

ga je otvoril in vodil gospod kaplan Veselič. Pozdravil je misel dekliških taborov in z navdušeno besedo opomnil dekleta na glavni cilj našega dela »Ljubezen Kristusovo, svetu ponesimo!« Prvi govor je imela gdč. Košičeva iz Celja »Zgodovina katoliškega gibanja«. Drugi govor »Naši načrti za bodočnost« je imela gdč. Marinko iz Celja. Z veselo pesmijo je bil zaključen dopoldanski spored. Popoldne ob 14. je bila procesija krog cerkve med prepevanjem Marijinih litanij in pesmi. Za tem se je nadaljevalo zborovanje in je imela tretji govor »Naša dekliška skupnost« gdč. Slapnikova iz Celja. Dekleta je pozdravil tudi gospod župan Turk. Sladkogorski gospod župnik Stakne nam je s svojo živahno besedo dal dokaj lepih naukov. Takoj po zborovanju so nastopile šmarske članice s prostimi vajami, mladenke s prostimi vajami in simbolično vajo »Predice«. Gojenke so z venčki lepo izvajale simbolično vajo »Lepa si, lepa roča Marija«. Mladenke so kot zaključno točko izvajale simbolično vajo »Povsod Boga«. Tabor je zunaj cerkve s toplo besedo zaključil duh, vodja, gospod kaplan Veselič. Za tem je bila v cerkvi zaprisega deklet in blagoslov z Najsvetejšim. V cerkvi je z navdušeno besedo »Dekleta bodite bojevnice Kristusove!« zaključil tabor msgr. Vreže. Proti večeru so se dekleta z zadovoljstvom in novim navdušenjem razšle.

Sedaj delamo načrte za jesensko in zimsko sezono, o katerih vam poročamo, ko bodo izvršeni.

Bog živi!

N. A.

DUHOVNE VAJE

Prišle smo: duševno strte, telesno utrujene. Težka je bila odločitev na prijazno povabilo. Vsaka je imela sto in sto pomislekov in zadržkov. Kdo bi naštel vse ovire, ki so se nam postavile na pot? Treba je bilo stisniti pest in iti.

Čudna tesnoba se me je oklenila. Sveta tihota povsod, izbrani, vzorni govori g. voditelja, ganljivo lepo cerkveno petje, vse tako urejeno, da sem se res lahko posvetila samo svoji notranjosti.

Vkljub vsej telesni udobnosti, so bili dnevi do »očiščenja« dolgi, tako mučni! Tudi hudobec dobro ve, da so dnevi duhovnih vaj, dnevi največjih božjih milosti; zato si prizadeva na vse načine, da bi zbegal naše duše. Ponižnega, skesanega srca Bog ne zapusti. V moji duši pravo razdejanje. Jezik težak, kakor bi bil iz svinca, na usta mi je padel silen zapah, tako, da sem mislila, preko njega ne pride nobena besedica. Izgubila sem ves pogum; le srce je z zadnjimi močmi vzdihovalo: »Če boš na grehe gledal, o Gospod, kdo bo ostal!«

Počasi, le s težavo se je razvezal jezik, odprla so se usta. Jecljajoče se je razkrivala duša in prosila: »Umij me Gospod, in bolj bom bela kot sneg!« Zaupno je molilo srce: »Moj Bog, žal mi je...« V hipu so padli tudi najtežji prestopki v pozabljenje. Spet je bil lahak moj korak, sreča v meni je bila tako velika, da bi objela cel svet. Vendar:

»Tiho brez besed,
hodim s svojo srečo med ljudmi
in nihče ne ve, zakaj
in nihče ne ve, odkod
sije moji duši maj.«

(Zupančič)

VSEH MRTVIH DAN ...

Dnevi so prišli, v katerih romajo naše misli čim pogosteje na grobove, k našim dragim ...

Ko stopim med grobove mi nekaj sladke občutek prevzame dušo. Mislim si. Glej! Tu ti zapajo zadnjo »miserere«. Beden prsten oklep čaka večnega vstajenja, medtem, ko že duša biva na večnih livadah odkoder

je — izšla. Motrim grobove! Znani so mi skoraj vsi.

Stara mamica in atek! Mirno spavajta! In Nežika! Ne dolgo odkar smo sestre Tvoje s cvetjem zasule Tvojo gomilo. Ti si bila sama cvet iz naših gred. Najboljša. Grob je preozek za mladost! ... A jetika ti je pretgala nit življenja. Večni je vedel zakaj je tako ... Saj Ti je boljše pri večni Ljubavi, kot nam v mrzlem in sebičnem svetu. Ti si boj končala; a me se še bojujemo ... Grem naprej. Pridem do nekega groba. Tu notri spava dete moje znanke Milice ... Lani mi je pokazala ta grobček z besedami: Glej, Marica! Tu je grob moje — sreče! Krčevito je zajokala ... Da, to je izpoved nje in tudi drugih, ki so padle ... Premehka je bila njena duša, zato ni vedela, kedaj je tako globoko — zašla. Pritisnila sem jo k sebi in ji rekla: »Jezus je zabil vse, kar je bilo nekdanj. Ljubi Te. Zelo Te ljubi, kot je ljubil Magdaleno ... Čutim Njegovo jubezen, mi je rekla ... Da, jokale bi se pa nad tistimi, ki svet ne ve, da so morilke, in kot take žele biti neomadeževane, pač pa vé Večni ... Njih duše so vse strašnejše kot grobovi ... Soj večne luči, prodri jim v mračne duše ...

Vse grobove sem že obšla, a nazadnje sem prišla do Tvojega — Janez ... (Nisem se bala Te prej obiskati, marveč hotela sem, da s Tvojega groba vtise odnesem domov). Tu počivaš, Ti, ki sem Ti jaz bila ideal ... Ljubil si me! Ali žal, jaz Te nisem mogla, ker sem vedela, da v Tebi tiči kal neozdravljive — bolezni ... Nisem Te hotela žaliti, zato sem Ti bila kot sestra ... Glej, čez vse grobove sem nesla ta šopek belih nageljčkov. Zate. Tam sem jih gojila v tistem lončku, ob katerem si mi napisal tisto pesem, ki se mi je tako dopadla: »Če stopiš kdaj k samotni gozdni klopi ...« In res morda si tudi slutil, da je kot nalašč — zate. Ljubezen večna Te je hotela zase, da se duša tam napije, česar je pogrešala tu. Molim zate in odpusti mi! Kmalu grem k poročenemu oltarju. Blagoslavljal najino zvezo, kot jo Večni, kate-rega otroka hočeva biti z Vladkom ...

Ko so še zvezde migljale na nočnem nebu sem šla z grobov, kot iz svetišča, noseč v duši mir ...

Micka Krumpak.

ŽENA V DOMU

Gospodinja v novembru.

Zima že trka na vrata, na vrtu cveto blede in brez duha zadnje cvetlice ter se pospravljajo zadnji pridelki. Skrb gospodinje je, da jih bo dobro shranila in ohranila za čas, ko ne bo ničesar več zrastle in bo treba črpati samo iz tega, kar nam je jesen poklonila v tako obilni meri. Na deželi spravijo povečini vse v zasipnice. Če so pravilno narejene, dovolj zavarovane pred mokroto in mrazom, je to najboljši način. Zato naj bi tudi mestna gospodinja, ki ima vrt, napravila za korenje in peso, krompir in repo pa tudi zelje in solato zasipnico. Nekatero gospodinjino napravijo kar jame in tam spravijo svojo zelenjavo, vendar to ni dobro, ker zlasti ob obilnem deževju voda preveč zamaka. Samo dobro ped globoko se sme skopati in še to samo v suhih legah, kjer je mokro pa raje še nekoliko dvigniti. Ko je vse lepo zloženo, se pokrije s suho slamo ali smrečjem in samo rahlo zasuje z zemjo. Šele v začetku decembra se plast zemlje ojači, ker se sicer rado ogreje in pokvari. Kdor ima tople grede, naj jih dobro izkoristi. Tukaj je važno, da skrbi za redno prezračevanje, ker zlasti solata rada in hitro gnije. Najslabše shrambe so kleti v mestih, ki so navadno majhne, zatohle in vlažne, da kar gobe rastejo po zidu. Zato bomo v klet spravile le majhne zaloge in če nimamo drugega prostora, rajši pozneje dokupovale, ker nam nič ne koristi, če sedaj ceneje kupimo, ko nam pa vsaj polovica segnije. Vsaka gospodinja si bo, če le mogoče, zasadila nekaj peteršilja v zabojček in lonec drobnjaka, ki ji bo pozimi odlično služil. Da bo redno prebirala in odbirala vse shranke, je že samo po sebi umljivo in ni treba še posebej priporočati.

Shraniti je pa treba tudi poletno obleko, da bo spomladi kaj vzeti v roke in urediti in prenarediti. Vse perilne obleke bomo posebno skrbno oprale, zavile v rjuhe in nezlikane spravile v omare ali skrinje. Tudi volnene in svilene bomo skrbno očistile in zavarovale pred prahom in svetlobo. Da boš imela drugo leto zopet veselje s svojo lepo kopalno obleko, boš tudi to pošteno oprala, skrbno posušila, da ohrani obliko,

potresla z naftalinom in zavila v svež časopisni papir. Ko te bo sonce zopet vabilo v vodo, jo boš samo dobro prezračila, pa bo uporabna. Svetle čevlje, dobro očiščene, vsakega posebej spravimo v vreče, ki smo jih naredile iz starih nogavic. S slamnিকov sparamo nakit, ki ga zravnamo in shranimo v škatlo, slamnike pa v papirnate vrečke.

Martinovo.

Sv. Martin, hrabri vojščak, ki je svoj plašč delil z ubogim beračem, je že od nekdanj priljubljen in češčen pri vernih Slovincih. Za posebnega patrona so ga pa izbrali Dolenjci, ki ta dan krščujejo mlado vino, ki je tudi pred oblastjo dotlej veljalo za mošt. Vse zidanice so polne »botrov in botric«, ki praznujejo veseli krst kar s krščencem samim, ki ga kar največ mogoče pospravijo. Seveda ne manjka raznih priboljškov za pod zob. Kdo bo pil na prazen želodec? Čeprav te dolenske navade niso ravno posnemanja vredne, vendar tudi meščani slavijo sv. Martina s slastno gosjo pečenko. Goska je namreč Martinova ptica in legenda pripoveduje, da so ga gosi izdale z gaganjem, ko se je skrtil pred preganjalci; to izdajo še dandanes plačujejo goske za god sv. Martina z življenjem. Da se bodo tudi »Vigrednice« mogle oddolžiti velikemu svetniku, prinašamo izbran jedilnik za njegov god.

1. Ragu juha z ocvrtim grahom.
2. Pečena gos.
3. Kostanjeva krema z drobnim pecivom
4. Črna kava.

Ragu juha. Za ragu juho uporabi vrat, noge, želodec in konce perutnic od gosi. Skuhaj jih z juhino zelenjavo in s sesekanimi govejimi kostmi. Posebej pa kuhaj $\frac{1}{8}$ l graha in majhno na cvetke razdeljeno karfijolo. Naredi blede prežganje iz žlice presnega masla, žlice sesekljane čebule in zelenega peteršilja, dodaj pol na kocke zrezanih telečjih možgan, grah, karfijolo, na male koščke zrezan drob od gosi in zalij z juho. Ko še malo prevre, dolij 2 žlici dobrega belega vina in postreži.

Ocvrti grah. Žvrkljaj 1 jajce, kavno žličko olja, 4 dkg moke in malo soli, da dobiš

gladko testo, ki v težkih kapljah pada od žlice. Vlij skozi narobe obrnjen ribežen v vročo mast, da se sevre, in sproti pobiraj. Daj v juho šele tik, preden postrežeš.

Pečena gos. Ko gos kupuješ, pazi, da dobiš mlado, dobro rejeno žival. Spoznaš to še najbolj na kožici na nogi in na kljunu. Gos zakolji, osnaži, poberi tudi previdno mast od črev in jo daj za par ur v mrzlo vodo, ki jo večkrat premenjaj. Da bo gos prav čista, ji moraš osmoditi dlake, pa hitro in previdno, da se ne raztopi preveč masti. Odreži vrat, noge in konce perutnic in jih porabi za juho. Gos pa dobro odrigni zunaj in znotraj s soljo, majaronom in brinjevimi jagodami. Znotraj jo še napolni z olupljenim in na kocke zrezanim krompirjem, daj v primerno pekačo in polij s $\frac{1}{4}$ l vode, da se pari četrto ure. Potem vodo odlij in prilij segretega presnega masla ali masti. Pečenko pridno polivaj in dolij po potrebi vodo, ki si jo prej odlila. Ko je napol pečena, daj na pekačo še na kocke zrezanega in osoljenega krompirja, če misliš, da bo tistega premalo, ki si ga stlačila v gos. Peči moraš $2\frac{1}{2}$ do 3 ure, sicer bo tudi mlada gos trda in neokusna.

Kostanjeva krema. Skuhaj $\frac{1}{2}$ kg kostanja, ga olup in pretlači skozi sito. Pretlačeni kostanj stehaj in mu primešaj za $\frac{1}{4}$ teže svežega presnega masla, 2 žlici ruma ali finega likerja, 1 žlico sladkorja, da dobiš gladko, prožno zmes, ki se da lepo mazati. Če je prekrhka, dodaj še malo sladkorja. Posebej pa kuhaj $\frac{1}{8}$ kg nalomljene čokolade z $\frac{1}{8}$ l sveže sladke smetane, da prevre in pusti, da se popolnoma shladi. Šele potem jo stepi z metlico za sneg. Zdaj naloži na okrogel krožnik vrsto otroških piškotov v obliki zvezde s premerom približno 18 cm. Poškropi z rumom, daj v sredo kostanjevo zmes in jo zravnaj v polkroglo. Čez to zravnaj enakomerno čokoladno kremo in postavi na hladno. Pol ure predno serviraš, stepi $\frac{1}{4}$ sladke smetane, jo primerno osladi in polovico namaži čez kremo. Drugo polovico pa daj v vrečico z zvezdnatim tulcem in kremo lepo obrizgaj. Sem in tja zatakni piškotne cevke in daj kako kuhano ali kandirano češnjo.

Če prav premisliš, bo to kar imenitno kosilo. Pa kaj! Časi so težki in goske so drage. Da se bo pa tvoja družinica vseeno ve-

selila sv. Martina, napravi goske iz testa. Dobro vzhajano, precej krepko testo zvaljaj v klobaso, razreži na za jajce velike koščke, te zopet povaljaj v 20 cm dolge, za dober prst debele palčice in jih zaveži v voz. Iz konca na vrhu oblikuj glavo, spodnji pa lepo razreži v košat rep. Potem še vso nagosto nareži s škarjami, da bo videti kakor perje, za oči pa zatakni dva klinčka ali dve vinski jagodi ali vamperle kot so včasih rekli. Otroci bodo teh gosk bolj veseli kot pečenih, posebno, če jim eno skriješ in če jo bodo morali potem iskati, kar je za ta praznik ponekod navada. Dobro se še spominjam, kako smo na Martinovo iskali gosko, kako smo z vriščem in smehom pretaknili vsa najbolj nemogoča skrivališča in z zeleno zavistjo gledali srečnega najditelja, ki je pa na materin moder nasvet, dal vsakemu malo pokusiti. Saj smo potem še vsi dobili svoje goske, a tista je bila gotovo vsaj 100% boljša.

Ker je prihodnji mesec sv. Miklavž, je prav, da že začasa pripraviš medeno pecivo in sadni kruh, ki je dober šele vsaj teden dni star. V tem času se pojavijo na trgu prodajalci takozvanih škofjeloških kruhkov, ki so pa danes že vsi oblikovani z modeli in ne ročne umetnine, kot je bilo to prej v navadi. Dekleta so tekmovala med seboj, katera hiša bo imela lepše in so se celo uro zamudile z izdelavo enega samega srčka ali zvezdice. Če imaš kaj oblikovalnega daru, kar pogumno poskusi.

Škofjeloški kruhki.

Segrej $\frac{1}{4}$ kg medu, kolikor trpi roka. Presej 30 dkg pšenične moke, dodaj kavno žličko cimeta, ščep stolčenih klinčkov, ščep popra, 5 g pepelike, stopljene v žlici žganja, topel med in zamesi v precej krepko testo. Ker ni vsak med enako gost, lahko porabiš tudi več moke, da se testo ne bo prijemalo rok in se bo lahko dalo lepo oblikovati. Testo imej na toplem in ga daj na desko, samo kolikor ga rabiš. Potem oblikuj s prosto roko srčke, hlebčke, zvezde, štručke in jih okraši s cveticami ali sadjem. Za vrtnico zvaljaj testo, zreži z naprstnikom male kolobarčke in jih s toplu vodo nalepi okrog drobne kroglice, za marjetico iste kolobarčke zgani čez pol in jih prav tako z vodo nalepi okrog večje kroglice, za nageljne zreži testo v dva pr-

sta široko progo, jo gosto nareži s škarjami kakor za papirnate nageljne in zvij skupaj, peresa zreži z nožem ali s škarjami, za jabolka in hruške napravi primerne oblike in jim zatakni klinček za muho. Tako lahko sestaviš cele šopke in venčke, če imaš le malo spretnosti in fantazije, ker se da to testo zelo lepo oblikovati. Gotove oblike zloži na desko in jih speci čez dva dni v srednji pečici. Še vroče namaži z oljem, da se lepo svetijo.

A. J. vprašuje, če bi ne mogla marmelade mesto s sladkorjem sladiti z medom. Res se v zadnjem času že tudi pri nas skuša vpeljati vkuhanje z medom, ker so taki shranki posebno priporočljivi za bolnike, vendar ne prijajo vsakemu okusu, ker se precej razlikujejo od onih s sladkorjem. Tudi ima med to slabo lastnost, da se rad skisa in je treba vse večkrat pregledati in takoj prekuhati, tudi v najboljši shrambi. Za letos je to že prepozno, drugo leto homo pa postregle tudi s takimi navodili.

ROČNO DELO — KAZALO V KNJIGI ŽIVLJENJA.

(Konec).

List za listom roma nazaj v knjigo življenja, kazalo je izginilo — »moje ročno delo« ...

Prazna in pusta strmi vame miza, ki je malo prej še nosila košček življenja... Urno jo pregнем z velikim, umetno pletenim okroglim prtom iz dveh odtenkov zlatorumene kordonet-svile. Sončni žarki razigrano plešejo po njej, zlati sij mi hipoma prežene žalost... Žalostno-vesel vzdih se mi iztrga iz prsi. Petenje tega prta me je peljalo v šolo potrpežljivosti, natančnosti, vztrajnosti in — molka. »Najboljše zdravilo za take, ki imajo predolg jezik,« je nekoč strupeno pripomnil nekdo iz moških vrst... Kaj, ko bi tudi ve poizkusile s tako šolo? Za začetek seveda v manjšem obsegu. — Poglejte v domače skrinje! Naše babice so imele mnogo pletenih čipk, — pri ošpetljih, pečah, avbah, velikonočnih prtčičkih itd. Poizkusite! Z ovoji, snemanjem in dojemanjem boste marsikaj ustvarile ...

Pleteni prti imajo pred kvačkami to prednost, da rabijo mnogo manj materiala. Za prt, v premeru 125 cm, je potrebno za 40—50 din kvačkanca, iz svile so pa seveda nekoliko dražji.

Prti različne velikosti iz belega kvačkanca so nadvse lepi. Čim tanjši je material, iz katerega jih pletemo, tem lepši je izdelek. — Ko delo izgotoviš, moraš posebno paziti na to, da isto lepo napneš. Iz belega

ovojnega papirja izreži delu primerno obliko ter primerne velikosti in položi na desko ali tla z mehko podlago. Pletenje iz belega kvačkanca prej previdno operi (kuhaj samo v milnici) in poškrobi na sledeč način: z nekoliko mrzle vode razmešaj gladko dve kavni žlici krompirjeve moke ter to žvrkljaj v $\frac{3}{4}$ l vrele vode, katero odstavi od ognja, ker ne sme škrob zavreti. V nekoliko ohlajenega položi pletenje, rahlo ožemi in takoj mokro napni z nerjavimi bucikami na pripravljeni papir. Ko se delo posuši, previdno odstrani bučike. — Svilene prte napni suhe ter jih preko mokre krpe lično polikaj. — Oglej si prilogo te številke »Vigredie! E. O.

VPRASANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. Justín.

Kako bi se skrbi mogli otresti, vprašate. Kajti te Vam povzročajo največ nepravilnosti in se Vam zdi škoda, da morate za malenkostne stvari izgubljati moči in hujšati in pešati . . .

Zveza med prebavo in nastalo skrbjo je pri vsakem človeku dana, veliko bolj pa pri živčno razrahljanih osebah. Saj sta živca Vagus in Simpatikus ona, ki obvladujeta tudi prebavljalne organe. Če je eden preveč napet in preobvlada, drugi zastaja in funkcije enega prevladajo funkcije drugega. Veselje — Simpatikus; žalost, skrb — Vagus. Enakomerno in pravilno uravnovešeno delovanje obeh je za pravo prebavo predpogoj. Imamo zdravila, ki vplivajo na enega, kakor tudi zdravila, ki delujejo za drugega. Knajpanje, pravilno izvedeno, baš pri takih osebah včasih silno dobro deluje, osveži in uravnovesi.

V duševnem oziru pa treba tudi uravnovešanja; vaje v vdanost, vaje v zaupanje in predvsem odvaditi se na materialno plat in svoj egoizem vse polagati, nič pa na Božjo pomoč. Glejte ljudi, polne materialnih skrbi, razoranih obrazov, po cesti; vse polno jih je. Skrb, služba, obleka, obstoje, čast, egoizem, zavist, vse, vse to so stvari, ki današnji zmaterijalizirani svet uničujejo, živčno drže v vedno napetem stanju. Kaj bo, če bo vojska, če bo to in ono . . . Ne morejo spati in končno ne jesti. Apetit in prebava odreka . . . Pa pridrve mimo njih v tej strašni dobi, v času negotovosti in skrbi, krize itd. otroci, mla-

dina, in se smejejo, veselo kramljajo in skačejo, na obrazih ni skrbi, ni razoranih potez . . . pa imajo apetit in dobro prebavo . . . — »Če ne boste taki kot otroci . . .« itd. Kako čitamo v evangelijih? In se kaj potrudite Vi, da bi bili kot otrok? . . . Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo ne žanjejo . . . itd. Sveto pismo, oj to življenje, ki ga mi tako malo živimo, zakaj ne? V našo škodo. Velika škoda je za človeštvo sploh, ker ni krščansko. Je pač morda na papirju, ne pa v življenju in reveži so oni, ki lepoto krščanstva ne vidijo in jih ne doživljajo. Smilijo se mi vsi oni, ki niso naši. Že radi lažjega in krajšjega pota do resnice in miru, je krščanstvo neprecenljiva vrednota. Proč od Boga, brez Njega, pa tudi proč od dobrin brez miru, brez uravnovešenja. Pri tem pa ni rečeno, da so že tako uravnovešeni vsi kristjani. Papirnati najmanj. Človeka življenje sili, da postane svetnik. Življenje nujno pelje do osebne izpopolnitve, poglobitve in prav vsak dan do večjega gledanja in spoznavanja resnice, ki je v Bogu in v Njem mir. Nemirno je človeško srce dokler ne počiva v Njem. Hodi sam brez pomoči, delaj vse brez svoje moči, skušaj sam dognati vse, spoznati vse, se umiriti, pa boš napravil napredek, morda majhen in neznamen in črna smrt ti bo preje prekrizala pot predno dokončaš vse, kar si hotel doseči. Pomočkov, pripomočkov modernih, ki kračjo pot pokažejo, je treba. Doživi, spoznaj, moli, neprestano prosi za milost in — čudeže boš doživel. Moderni svet pa tega neče. prevzetnost mu brani, da se ne spreobrne. In vi, kako ste? Jeli vaša njiva razorana? Pišete, kako napredujete!

MOJSTRSKI IZPIT ZA GOSPODINJE!

Ako bi morale žene polagati mojstrski izpit v gospodinjstvu, bi se jim gotovo stavilo tudi vprašanje: kako se odpravi nesnaga iz perila? Gospodinje morajo namreč vedeti, da prodre nesnaga v samo tkanino ter se utrdi med vlakena, pa je treba radi tega prati samo z dobrim jedratim milom, kakor je SCHICHTOVO MILO »JELEN«, ako se hoče mesnago temeljito odstraniti. — Dolgoletne skušnje tvrdke SCHICHT v izdelavi mila dajejo jamstvo vsaki gospodinjki, da bo ostalo njeno perilo dolgo lepo in dolgo ohranjeno.

Bil je dober duhovnik,

ampak tudi dober zdravnik je bil župnik Sebastian Kneipp. Plemenitaši in kmetje so ga obiskovali in pomagal je z enako ljubeznijo enim kakor drugim. — Za svoj nasvet ni sprejel od nikogar prav nikaškega plačila.

Z eno samo stvarjo pa je milijonom ljudi pomagal ohraniti si zdravje — in to je sladna kava, ki so jo pripravljali in jo še danes pripravljajo natančno po njegovih izkušnjah in predpisih. Zato je še danes prav tako dobra kakor v njegovi dobi in se še danes kakor takrat imenuje:

Kneippova sladna kava.

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

Elektrika

za gospodinjstvo je
cenejša!

Opremite kuhinjo z
električnimi

aparati!

Električni štedilnik

Električni hladilnik

Električni

ogrevalnik za vodo

je potreben vsaki novodobni kuhinji

Ljubljanska

mestna elektrarna

Vam nudi za gospo-
dinjstvo nizke cene:

pri porabi 20 kWh mesečno po din 1.50 za kWh

pri porabi 100 kWh mesečno po din 1.30 za kWh in pavšal
za nočni tok od 22. do 6. ure poljubno, po 60 para za kWh

Za celodnevno izbrano kuho zajtrka, obeda, ju-
žine in večerje, vključno pripravo tople vode za
kuh. svrhe znaša poraba elektrike:

Pri druž. Mesečna poraba:

2 oseb 60 kWh

3 oseb 75 kWh

4 oseb 90 kWh

5 oseb 105 kWh

Mesečni stroški:

din 90.— in trošarino din 6.—

din 112.50 „ „ din 7.50

din 117.— „ „ din 9.—

din 136.50 „ „ din 10.50

ZAHTEVAJTE ŠTEVEC ZA ZNIŽANO GOSPODINJSKO

TARIFO! - NAJEMNINA ZA ŠTEVEC JE PRI PORABI

NAD 20 kWh LE 4 DINARJE NA MESEC.

je to priprosta rešitev. 4. Brez not. Otroci in večinoma tudi odrasli pojo brez not. Brez not pa postaneta knjižica in pesmarica tudi bolj splošno porabni, ker se eno in isto besedilo lahko poje na ta ali oni znani napev. Tako se tudi stalni mašni spevi lahko pojo na napeve, objavljene v »Molite mašo« (izdal žup. urad Sv. Urbana pri Ptujju) ali pa na napeve, ki jih je izdal Karitassekretariat v Celovcu, in ki so ustvarjeni za čisto priproste razmere. 5. Pri eni maši se poje le ena pesem, kadar je na razpolago dovolj kitic. Na ta način postane sveta maša za udeležence vse bolj enotna. Obenem je to tudi praktično tam, kjer ljudstvo še ne obvlada večjega števila naučenih pesmi. Težave bi pri nekaterih utegnili delati pomanjkanje izrecno »obhajilnih pesmi«, kakršnih smo vajeni. Tudi v tem nam kaže liturgija pot. Besedila za »Communio« je treba pregledati, ki se ne nanašajo vselej izrecno na sv. obhajilo. — To načelo o eni pesmi seveda ne veže nikogar. 6. »Velika izdaja« za duhovnika, voditelja, pevovodjo in organista. Pred-

vsem naj bi imel tudi organist, ki bo spremljal petje na orgljah, točno razvrščen potek sv. maše v zvezku s posebnimi opombami; pa tudi liturgu in voditelju bo dobro služila ta izdaja. Zato ima partitura za organista tudi celotni ostali tekst knjižice »ob božjem oltarju« in posebne opombe. (Cena: šil. 1.20, — 10.— din.)

»Ob božjem oltarju«: posamezni izvod 20 gr, — 1.50 din; 100 izvodov 15 šil., — 120.— din.

»KUHAI VARČNO IN DOBRO!«

Dobi se v upravi »Vigredi«, Masarykova cesta 12. Cena 3.— din. Plačljivo tudi v pisemskih cnamkah.

»PREDAVANJA SOCIALNEGA TEČAJA ZA ŽENE IN DEKLETA«

I. del, 12 predavanj, cena 10.— din. — Dobi se v upravi »Vigredi«, Masarykova cesta 12. Naročajte hitro, ker bo zaloga kmalu pošla!

Modna, manufakturna in konfecijska trgovina

F. I. GORIČAR, - LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29 in 30

priporoča za jesen in zimo veliko izbiro blaga za moške in ženske suknje, plašče in obleke, kakor tudi izgotovljene damske plašče trpežne že od 250.— din naprej, razno zimsko perilo, pletenine, odeje itd. po najnižjih cenah!

Ob priliki nakupa se obrnite na našo staroznano tvrdko, kjer boste postreženi z dobrim blagom ceneje kot povsod drugje!

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

Vzajemna ← **LJUBLJANA**
zavarovalnica ↓ **Miklošičeva 19**

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici.

